

DÖNEM: 27

CİLT:

YASAMA YILI: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DEPREME KARŞI ALINABİLECEK ÖNLEMLERİN
VE DEPREMLERİN ZARARLARININ EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU

(10/3200, 3361, 3362, 3364, 3365)

1'inci Toplantı
17 Kasım 2020 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Recep Uncuoğlu'nun, Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca Başkanlık Divanından izin alındığına ilişkin açıklaması

III. MECLİS ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Komisyon çalışma takvimine, Komisyonda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine, Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

**DEPREME KARŞI ALINABİLECEK ÖNLEMLERİN VE DEPREMLERİN
ZARARLARININ EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/3200, 3361, 3362, 3364, 3365)**

**1'inci Toplantı
17 Kasım 2020 Salı**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.30'da açıldı.

Komisyon Başkanı Recep Uncuoğlu,

Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca Başkanlık Divanından izin alındığına ve ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon çalışma takvimine, Komisyonda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine, Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 25 Kasım 2020 Çarşamba günü saat 14.30'da toplanmak üzere saat 17.56'da toplantıya son verildi.

17 Kasım 2020 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.30

BAŞKAN: Recep UNCUOĞLU (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: İlyas ŞEKER (Kocaeli)

SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)

KÂTİP: Lütfi KAŞIKÇI (Hatay)

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU - Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, değerli uzman arkadaşlarım, değerli basın mensuplarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır. *

Komisyonumuzun geçen hafta gerçekleştirdiği Başkanlık Divanı seçimi gündemli geçen toplantısının ardından hep birlikte çalışma metodumuzu, takvimimizi ve Komisyonumuzda dinleyeceğimiz kurum, kuruluş, STK'leri belirlemek, aynı zamanda da rapor aşamasında bize katkı sağlayacak değişik kurum, kuruluşlardan uzman görevlendirilmesi hususunda tespitler ve teklifleri değerlendirme gündemimizle ilk toplantımızı açıyorum.

II. OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Recep Uncuoğlu'nun, Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca Başkanlık Divanından izin alındığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Bildiğiniz gibi gündeme geçmeden evvel, ilk olarak Başkanlık sunuşları kısmı kapsamında bazı hususlar hakkında bilgi vermek istiyorum. 10 Kasım 2020 tarihli ilk toplantımızda -ki o toplantıyla birlikte Komisyonumuzun çalışma süresi de başlamıştır- Komisyonumuzun Genel Kurul saatlerinde de çalışma yapabilmesi için İç Tüzük 35'inci madde uyarınca Başkanlık Divanından izin istenmesi yönünde karar almıştık. Bu karar doğrultusunda Meclis Başkanlığımıza yazı yazarak Komisyonumuzun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için Başkanlık Divanından izin talep edilmiştir. Buna göre Komisyonumuzun toplantılarında bulunacak üyelerimiz Genel Kurul çalışmalarında da mevcutlu olarak görüneceklerdir.

III. MECLİS ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyon çalışma takvimine, Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine, Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Değerli üyeler, kıymetli milletvekillerim; şimdi Komisyon çalışma takviminin görüşülmesi, komisyon raporun yazımında ve görevlendirilecek uzmanların belirlenmesi, Komisyonumuza davet edeceğimiz kişi ve kurumların tespiti hususunda sizlerin görüş ve önerilerinizi alacağım.

* Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Ona geçmeden evvel değerli milletvekilleri, bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında deprem araştırma komisyonları kurulmuş ve bu komisyonlar çalışmalar icra ettiler. İlk 1962'den, 1966, 1976, 1977, en son 1978 Van Muradiye, 1999 ve 2010 yıllarında Meclisimiz çatısı altındaki deprem araştırma komisyonlarının raporlarını ve çalışmalarını da -inşallah hem Komisyon gündemimizde de bu madde var- bir WhattsApp grubu kurarak, bunları da -linklerini paylaşarak-değerli Komisyon üyesi milletvekillerimizin incelemelerine sunacağız. Özellikle 2010 yılında kurulan ve tespitler getiren Deprem Araştırma Komisyonunun çalışmalarını, önerilerini, tespitlerini, geçtiğimiz on yıl zarfında gelinen noktayı da görebilme amacıyla yapacağımız çalışmalarda dikkate alacağız. İnşallah rapor yazımında da bu hususta da önerilerimiz olacak.

Tabii, öncelikle birçok disiplini ilgilendiren birçok alanda önerileri, çözüm önerilerini, birbirleriyle ilgili direkt mevzuatı ilgilendiren ya da uygulamada birtakım sorunların çözümüne dair bütün önerileri uygulanabilir olması ve Komisyonumuzun süzgecinden geçerek, iyice hep birlikte tartışarak ve ilgili uzmanların da diğer ilgili mevzuatı uygulanabilirlik noktasında kapsayan bütün tekliflerini inşallah raporumuza yansıtıp depremle ilgili alınabilecek tedbirlerin en iyi noktaya taşınması en büyük arzumuz.

O yüzden 10 Kasım itibarıyla başlamış olan süremizi -üç aylık süremiz içerisinde baktığımızda on üç haftamız var- birinci haftamız olarak saydığımızda on üç hafta normal süremizin yani üç aylık süremizin, çalışma süremizin sonu ve gerekirse bir ay daha bir ek süre alındığında on yedi haftaya kadar uzatabiliyoruz ve ondan sonra da bir yandan devam eden rapor çalışmalarını da nihayetlendireceğiz.

Malum bir coronavirüs pandemisiyle mücadele ediyoruz. Komisyon üyelerimizden geçen hafta toplantımıza katılan Komisyon sözcümüz Değerli Selahattin Minsolmaz Milletvekilimiz de şu an evinde, tedavisi devam ediyor, durumu iyi, geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz ve geçen hafta da Sayın Hayrettin Nuhoglu'nun da covidle ilgili tedavisinin devam ettiğini öğrenmiştik. Yine, Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın da zannediyorum coronavirüs tedavisi devam ediyor ve Ahmet Çakır Milletvekilimizin de coronavirüs tedavisi de devam ediyor -Malatya Milletvekilimiz- acil şifalar diiliyoruz. O yüzden hem Komisyon çalışmalarını hızlı sürdürebilmek hem hepimizin sağlığını da tehlikeye atmadan sürdürebilmek adına hem danışman arkadaşlarımızın mümkün mertebe dışarıda beklemeleri... Basın mensubu arkadaşlarımızın da toplantının başında görüntü aldıktan sonra onlardan da müsaade isteyeceğiz. Diğer davetlilerimizin, Komisyonumuza davet edeceğimiz bütün kurum, kuruluşlar, akademisyenlerden en az ve en etkili olabilecek, mükerrer olmayacak şekilde davetlilerimizin salona alınması ve o toplantıların da aynı hassasiyetle devam ettirilmesi hepimiz açısından iyi, hepimiz açısından önemli.

O açıdan ben, Komisyonumuza, öncelikle gerek imar mevzuatı gerek ikincil mevzuat noktasında rapor yazımında destek sağlayacak ve Türkiye Büyük Millet Meclisimizin araştırma komisyonlarının hazırlayacağı raporlara ilişkin formata uygun bir şekilde de rapor içeriğindeki özellikle tasniflendirmenin... Çünkü birçok çözüm önerisi olacak; bunlardan bazıısı deprem öncesi, bazıısı afetle mücadele, bazıısı deprem sonrası, bazıısı İmar Kanunu ve ilgili mevzuatı ilgilendiren teklifler, bazıısı uygulamada olacak olan teklifler olacak. Bu noktada, bütün değerli milletvekillerimizden, özellikle uzman olarak Komisyon yazımında, rapor yazımında bize faydalı olacağını düşündükleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığında -kentsel dönüşümle ilgili Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü bünyesinde olabilir, Tapu Kadastro da olabilir- aynı şekilde AFAD ve diğer ilgili kurumlardan faydalı olacağını düşündüğünüz uzman arkadaşları bize önermenizi hassaten istirham ediyorum. Bunları değerlendireceğiz, bu konuda bir sınır yok. Daha önceki komisyonlarda 5-10 civarı uzman görevlendirilmiş, biz de bu rakamlara yakın uzman görevlendirebiliriz. Bu konudaki tekliflerinizi toplantı sırasında veya toplantı sonrasında da bizzat bana da ulaşarak her zaman alabiliriz.

Tabii, bundan sonraki toplantılarımızı çarşamba günleri -Genel Kurul 14.00’te açılıyor- 14.30’da yapılması, özellikle Meclisimizin ilk mesai günü, salı günü 15.00’te açılması ve grup toplantıların vesaire, yoğunluğun olması dolayısıyla çarşamba 14.30’da açılması ve ilave bir saat daha kazanmış olacağız. Çünkü davet edeceğimiz kurumlar olacak, onları dinleyeceğiz, arkasından soru-cevap şeklinde bir gündem icra edeceğiz. Bunların uzaması söz konusu, tabii ki kıymetli bilgiler paylaşılacak, önemli hususlara değinilecek, soru sorulacak.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Her hafta 14.30’da, bitirene kadar.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, çarşamba günleri 14.30’da. On üç haftamız var, birinci haftayı icra ediyoruz. Normal çalışma süremizin sonuna kadar çarşamba günleri 14.30’da toplanma niyetindeyiz ve dediğim gibi davet edeceğimiz kurumlara ilişkin de uzman arkadaşlarımızla birlikte bizim de bir liste çalışmamız oldu. Birazdan söz almak isteyen milletvekillerimize de söz vereceğiz ve o noktada yaklaşık 50 kişi, burada hem üniversitelerimizden değerli akademisyenlerimiz, hocalarımız, yöneticilerimiz var. Aynı zamanda Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızdan Altyapı Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, AFAD ve Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü ve ilgili diğer, Orta Doğu Teknik Üniversitesi de dâhil olmak üzere bir hazırlığımız var. Tabii, burada Değerli Vekilimiz Ali Bey de bir...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Mükerrerlik olabilir.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Olabilir, bunları da değerlendirmeye alacağız inşallah. Tabii, sınırlı bir zamanda, pandemi şartlarında bu süreci icra edeceğiz, ederken de hem alanında uzman kişilere katkı sağlayacak, en yüksek seviyede katkı sağlayabilecek, zamanı da iyi kullanarak onların da bu katkıyı sağlamalarına da fırsat tanıyacak bir çalışma metodunu hep birlikte icra ederek inşallah sonuç alacağız. O yüzden özellikle mükerrerlikler, alan uzmanlıkları noktasında veya ilgili disiplinler noktasında mükerrer olabilecek uzmanlar açısından çağıracağımız uzman sayısını sınırlandırmak ya da hep birlikte bunu tekrar değerlendirmek durumunda kalabiliriz.

Evet, ben şimdi, bu konuda söz almak isteyen değerli vekillerimize söz vereyim.

Evet, Necip Nasır, İzmir Milletvekilimiz...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Başkanım, başlamadan, sizin önereceğiniz isimler de varsa biz de onları çıkaralım mükerrer olmadan. Çünkü zaten büyük ihtimalle çıkışacak, benzer hocalarla çalışıyoruz. Biz de en azından çıkarırız.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Şimdi, bu tabii ilk taslağımızdı. Devam eden, birlikte çalıştığımız... Geçen hafta yasama uzmanlarımız, sağ olsun Fatih Bey’le çalıştık; onlar biraz daha geliştirdiler, daha kapsamlı bir hâle dönüştü. WhatsApp grubundan paylaşacağız.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Tamam, biz de o zaman toplantı sonunda verelim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Toplantı sonunda da verebilirsiniz.

Evet, buyurun Necip Nasır.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Bundan dört ay önce, 10 Temmuzda deprem riskine dikkat çekebilmek için Mecliste bir konuşma talep etmiştim ve o konuşmamda özellikle İzmir gerçeğini paylaşarak milletvekillerimizin dikkatini çekmeye çalışmıştım. 1998 yılında Türkiye’de Birleşmiş Milletlerin dünyada 9 belirlenmiş noktadan 1’i olan İzmir’de yapılan master plan çalışmasının 1999 yılında yayınlanan raporunda, İzmir’in 11 merkez ilçesinde 6,5 şiddetinde 17 tane fay gerçeğinin olduğu ve 6,5-7 şiddetinde bir deprem olduğunda,

11 merkez ilçede 20 bin kişinin can vereceği ve 1,5 milyon kişinin evsiz kalacağıyla ilgili bir rapor yayınlanmıştı. O rapora dikkati çekerek o zamanki İzmir'in nüfusunun 3 milyon 300 bin olduğu ve bugün itibarıyla 5 milyon civarına varan nüfusuyla yaklaşık yüzde 70 yapı stoku, dönüşüme ihtiyaç olan İzmir'de büyük bir felaket yaşanacağıyla ilgili ifadelerde bulunmuşum. Yaptığım çalışmalarda bir de kıyaslama yapmıştım. Gökân Bey'in geçen toplantıda ifade ettiği gibi İstanbul'u bu konuda daha hazırlıklı görmüştüm ama esas, depremin temel unsurlarını içeren ana konularda İzmir'de hiçbir şey yapılmadığını tespit etmiş ve maddeler hâlinde ifade etmiştim. Burada kısaca o 12 başlığı ifade edeceğim, etmemdeki gaye de şu: Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek olmadığı düşüncesiyle, bir de buraya davet edilecek otoritelerin, bu konuda sunum yapacak kişilerin bu başlıklar üzerinde değerlendirmesi. Ve bir önerim de İzmir'in pilot il olarak seçilmesinin Komisyona büyük faydalar sağlayacağı düşüncesi, biraz sonra o başlığı ifade edeceğim. O konuşmamdan sonra Genel Başkan Yardımcımız Hamza Dağ ile Murat Kurum Bakanımızı ziyaret etmiştik ve kendisine İzmir'in gerçek merkezinde olacak bir depremde milyonun üstünde can kaybımız olacağını -İzmir'in sahada mevcut yapı stokunu iyi bilen biri olarak- ifade etmiştim ve kendilerine İzmir'le ilgili bilgi verdikten sonra Sayın Bakanımız, Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürüne talimat vermişti ve İzmir'le ilgili iki ay önce özel bir stratejik plan hazırlamasını istemiştik. Bu arada tabii, Bakanımızın ifadeleriyle bunun bütün bileşenlerinin birlikte hareket etmesi gerektiğinde mutabık kalmıştık. Bu vesileyle de ben, İzmir'deki ilçe belediyelerimizi ziyaret etmeye başlamıştım. Oradaki gayemiz de şuydu: Bakanlık çalışma yapacak, belediyelerimiz çalışma yapacaklar, daha sonra İzmir'de yapılacak bir toplantıyla STK'leriyle, odalarıyla, belediyeleriyle ve Hükümetiyle, Bakanlığıyla İzmir gerçeğini masaya yatıracaktık ama o gerçeğin masaya yatırılacağı süreç maalesef çok acı oldu. 116 canımızı kaybettik. Gerçekten de geçen hafta Sevda Milletvekilimizin ifade ettiği gibi millet olarak Bakanlığıyla, vatandaşıyla, STK'leriyle, belediyeleriyle tek bilek, tek yürek olduk.

Değerli milletvekilleri, yıkıntı sadece 7 noktada olmuştu. O, 7 noktada oluşan deprem -burada mühendis arkadaşlar bilirler- aslında bizim İzmir'in depremi değildi, o Sisam depremiydi, yani biraz önce Meclis konuşmamda da ifade ettiğim 17 tane fay hattından biri değildi. Mühendis arkadaşlar bilirler, "spektrum ivme katsayısı" diye hesaplarda kabullerimiz var. 1997 Deprem Yönetmeliği'nde 0,40; şu anda mevcut yapı durumunda 0,45 çöküntü bölgelerinde alınan o ivme katsayısı bu Sisam açıklarında olan depremin yansımaları 0,10-0,15'ler civarında olmuş. Tabii, mutlaka burada yine bu konuyu araştıran ve bu konuda fikir beyan edecek otoriteler gelecektir, inşaat mühendisi olarak bizim de sahada gözlemlerimiz oldu. Şunu ifade etmek istiyorum: Oradaki korkutan konu, oradaki 1997-1999 Deprem Yönetmeliği öncesi 1975 Deprem Yönetmeliği'ne tabi ve ruhsatlı yapıların özellikle de 8 katlı "yumuşak kat" olarak tabir ettiğimiz yapıların çökmüş olmasıydı. Bütün bunları inşallah masaya yatıracamız ama bence İstanbul hazır, hâlbuki İstanbul'dan 2 fay hattı geçiyor, önemli bir kentimiz, büyük bir deprem riski var, o 2 fay hattı Marmara'dan geçiyor, İstanbul'un kuzeyi ikinci derece deprem bölgesi, hâlbuki İzmir'den 17 fay hattı geçiyor

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İstanbul bir.

NECİP NASIR (İzmir) – Bir mi?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İstanbul hep bir.

NECİP NASIR (İzmir) – Kuzeyine ikinci derece diyorlar. Bizim İzmir'in doğudan batıya, kuzeyden güneye tamamı birinci derece deprem bölgesi. İkinci bölge değerlendirilir ama İstanbul'un bu şimdi sayacağım başlıklarla ilgili hazırlıklarının olduğunu ancak o çalışmalarım sırasında koordinasyonun ne

olduğunu bilmiyorum, onun da değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. İzmir'in pilot il olmasını önermemdeki gaye, İzmir'de olmayan bu yapının tesis edilmesinin Türkiye'ye şamil olması hâlinde aslında bir yol alınacağı, bir de koordinasyonun sağlanması hâlinde sonuca gidileceğini düşünüyorum.

Birincisi, güncel deprem master planı çalışması İzmir'in olmadığını tespit etmişim. Yani 1999 yılında Türkiye'de ilk defa yapılan master planının geline yirmi bir yıl içerisinde bir daha güncellenmediğini görmüştüm. Güncel deprem master planı deprem yerleşim alanlarının stratejik planlarıyla bütünlüklük, deprem zararlarını azaltmayı hedefleyen deprem afeti olayının öncesi, anı ve sonrasında yapılacak çalışmaları ve alınacak önlemleri içeren, yaşam kalitesi artırılmış bir toplum oluşturma yönünde ilerleyen dinamik ve katılımlı bir planlama sürecini içeriyor. Yani birincisi, kentlerimizde, İzmir'de de güncel deprem master planının çalışmasının yapılması gerektiğini tespit etmişim.

Yine, kent jeolojisi çalışmaları... Bu tespit ettiklerimi dillendirdiğim hâlde var olduğuyla ilgili bilgi gelmediğini de ifade etmek istiyorum. Belki bazıları vardır ama bir koordinasyon tanıtımı veya ulaşamadığımız için olmadığını düşünüyorum. Kent jeolojisi çalışması: Deprem, heyelan, kaya düşmesi -ikinci başlık bu- taşkın ve benzeri sorunların saptanması ve çözüm yöntemlerinin belirlenmesinin yanı sıra imar planlarına temel oluşturacak jeolojik haritaların yapılması. Bunun da olmadığını tespit ettim. Zaten her işin başı planlama. Maalesef, bizlerin Komisyonca bence şunu da artık geline bu yüzyıl itibarıyla ifade etmemiz gerekiyor: Artık 1.000'lik planlarla revizyon planlarının döneminin bitirilmesi gerektiğini, yerel yönetimlerin -gerçi 27'nci Dönemde çıkardığımız bazı düzenlemelere gidiyoruz ama-bunu artık birer gelir kaynağından uzaklaştırması gerektiğini, bütün şehirlerin bölgeleriyle bütüncül planlarının yapılarak şehirlerin anayasasının yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bizde hâlâ alt ve üst ölçekli planların olmadığını biliyoruz, şehir merkezlerimizde 5.000'lik planların olmadığını biliyoruz. Onun için kent jeolojisi çalışmalarının yapılmasını gerektiğini düşünüyorum.

Üçüncü başlık "mikro bölge çalışması." Biraz önce ifade ettim, bu depremde Bayraklı Çiçek Mahallesi'nde kaya düşmesini de yaşadık. Şimdi orada da hemen Bakanlığımız Çiçek Mahallesi'ne el attı. Kent jeolojisi çalışması olsaydı daha önce önlem alınabilirdi.

"Mikro bölge çalışması" üçüncü başlık. Mikro bölgeleme, yerleşime açılması düşünülen boş alanlardaki tüm afet tehlikelerini, yapılaşmış alanlarda ise tüm afet risklerini büyük ölçekli hâlihazır haritalar üzerinde belirleyen çalışmalara verilen genel ad olarak tanımlanıyor. Mikro bölge çalışmalarını da yapan gruplar kimse, onlarla görüşmek gerektiğini düşünüyorum.

Dördüncü başlık, "Yer bilgi sistemi." Coğrafi bilgi sistemleri, yeryüzüne ait bilgileri belirli bir amaca yönelik olarak toplama, bilgisayar ortamında depolama, güncelleştirme, kontrol etme, analiz etme ve görüntüleme gibi işlemlere olanak sağlayan bir karar destek sistemidir. Bunu kuracak, var ise İstanbul'dan örnek alarak olmayan yerlerde yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu söylediklerimin hepsini İstanbul'da tespit ettim ama İzmir'de ulaşamadığımı ifade etmek istiyorum veya bütün ülkemizdeki illerde de olmadığını da düşündüğümü ifade etmek istiyorum, olanlar da varsa hakkını helal etsin.

Şimdi, bir de tsunami tehlikesi çalışması... Tsunami, başta deprem olmak üzere yanardağ patlaması, heyelan gibi doğal olaylar sonucu büyük denizlerde meydana gelen dalgalardır. Değerli milletvekilleri, Meclisteki konuşmamdan sonra İzmir'e gittiğimde hem de mühendis arkadaşarımdan bazıları alaycı bir şekilde "Ya, Necip ağabey, burada, İzmir'de tsunami olur mu?" demişti. Maalesef üzümlük söylüyorum, Seferihisar'da 1 canımızı, teyzemizi alan tsunamiyi de orada görmüş olduk.

Diğer bir başlık “deprem hasar analizi.” En olası afete en iyi şekilde hazırlanmak için afetin hangi bölgeleri, hangi tipteki yapıları en çok etkileyeceği ve bu afetin nasıl bir ekonomik bilanço çıkaracağını afet olmadan önce tahmin edilmesiyle ilgili senaryoları kapsıyor.

Diğer bir başlık, “Afet risk, gösterge sistemi çalışmalarının yapılması” teknik adıyla “MegaİST” diye nitelendiriliyor. Mega şehir gösterge sisteminin temel amacı, bütünleşik afet risk yönetiminin yürütülmesi aşamasında süreçteki tüm adımlar için ve diğer planlama gösterge süreçlerinde temel olarak kullanılabilir bir gösterge sistemi kurulmasıdır. Karar vericiler ve yöneticilerin gerek en doğru afet risk yönetimi stratejilerinin belirlenmesinde gerekse kaynakların kullanımında ve yatırım kararlarının alınmasında öncelikleri belirlemek, rasyonel ve analitik bir veri tabanı olması özelliğiyle kentsel dönüşüm çalışmalarına nerelerden başlanacağı konusunda belirleyici olmak ve alınan kararların toplum nezdinde güvenilir ve kabul edilebilir olmasına olanak sağlamak, destek vermek, belli zaman periyotlarında ilerlemeleri izlemek ve alınan kararların doğrulamasını yapmak, afet risk yönetimi sürecindeki sorumlu ve ilgili tüm paydaş birimlerimiz arasında iletişimi ve koordinasyonu sağlamak ve risk yönetimi üzerine farkındalığı artırmak, yerli ve yabancı yatırımcılara kentin risk profili hakkında bilgi sağlayabilmek, farklı kurumlar tarafından gerçekleştirilen benzer ve ilgili uygulamaların tanınmasını, anlaşılmasını ve uygun biçimde dokümantasyonunu gerçekleştirmeyi hedefleyen bir çalışma sistemidir, bunun sağlanması lazım.

Değerli milletvekilleri, Gökan Bey de geçen hafta ifade etti, gerçekten kısa süreli İzmir’de ulaşım sıkıntısı yaşandı ama sahada olan birisi olarak ve ilk saatinden itibaren AFAD kriz merkezinde ve sahada olan biri olarak şunu müşahade ettim: Gerçekten de geçmiş depremlerin hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız hem AFAD ve bağlı kurumlar ve Jandarmamıza, UMKE’ye ve buna benzer sivil toplum kuruluşlarına çok büyük bir birikim oluşturduğunu gördüm. Aksi takdirde hazırlıksız bir ortamda, bu tarzdaki çalışmaların olmadığı bir ortamda orkestra şefi gibi sevk ve idare eden o anlayış, o birikim olmasaydı 107 vatandaşımızı kurtaramayabilirdik -ki bu yüzde 50’ye tekabül ediyor- 116 canımızı kaybettik, orada bunun da önemini görmüş oldum.

Yine, diğer bir başlık “erken uyarı ve acil müdahale sistemi.” Erken uyarı amaçlı istasyonlara ulaşan deprem dalgasını P ve S bileşenleri arasındaki saniyeler mertebesindeki zaman farkından yararlanılarak sistemin çeşitli kritik tesislerin kontrollü kapatma işlemlerinin devreye girmesi için bilgi aktarmasını sağlayan sistemdir. Bunun da sağlanması lazım, o da bizde yok.

Heyelan tehlikesi çalışması: Heyelan riski olan alanların tespit edilerek deprem öncesi ve sonrası oluşacak durumun senaryosunun oluşturulması, bu da ayrı bir başlıktı.

Geçici toplanma ve barınma alanı ihtiyaç analizleri: Acil toplanma alanları, afet sırasında ve sonrasında insanların ivedilikle ulaşması gereken afet riski taşımayan güvenli alanlardır. Biz, burada şunu gördük, vatandaşlarımızın da talebi oydu: Genelde yıkıntı bölgelerinin yanında, hemen hızlı bir şekilde kim ulaştıysa çadırları kurdu hatta yıkıntı alanlarının bitişiğine, talep öyleydi. Bu arada ilimizin diğer ilçelerinden deprem korkusuyla evlerine giremeyen vatandaşlarımız dahi oraya intikal ederek orada, o çadırlarda kalmaya başladılar ama belirlenmiş alanlar olmadığı için bir yağmur yağsaydı veya kış olsaydı çok kötü şartlarda sıkıntılar yaşanabilirdi. Havanın güzel olması, o süreci biraz daha rahatlattı. Onun için bu alanların ihtiyaç analizlerinin de belirlenmesi gerekiyor.

Diğer bir başlık: “Yapı güçlendirme çalışmaları.” Bir yapının veya yapı elemanlarının deprem yükleri karşısında kendilerinden beklenen performans seviyelerini sağlayabilmesi için yapılan iyileştirme müdahalelerini analiz ederek bu durumda olan yapıların tespit edilmesini sağlayan bir çalışmanın olması gerekir.

Ve son başlık şu değerli milletvekilleri: “Kentsel dönüşüm stratejik planı.” Deprem riski altındaki yapıların ve alanların dönüşümü, sel ve heyelan riski altındaki alanların dönüşümü, tarihi kent merkezleri ve meydanların dönüşümü, sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü ve bunun gibi durumların tespit edilerek planlanması başlıklarıyla ilgili neler yapılabileceğini... Eğer bizler... Gerekeni işi iyi bilenlerden ve İstanbul’dan da örnekler alarak, hiç uygulanmayan... Bunda pilot ilin İzmir olmasını talep ediyorum. Yıllardır da bir inşaat mühendisi, betonarmenin depreme karşı dayanımını ve sonuçlarını bilen biri olarak bu konu da İzmir’de yıllardır ifade ettiğim bir konu. Rabbim nasip etti, Türkiye Büyük Millet Meclisine milletvekili olarak geldik ve bu Komisyonunda bulunduk. Bu vesileyle de ben İzmir’in çalışmalarımızda örnek olabileceğini düşünüyorum. Eğer bunları netleştirir, koordinasyonları bütün birimler arasında -bakanlıklarıyla, Hükümetiyle, devletiyle, milletiyle, STK’leriyle, vatandaşıyla, yerel yönetimleriyle- sağlarsak, birlikte adapte edersek bir daha böyle acılar yaşanmayacağını düşünüyorum. Yine, bu Komisyonunda ifade etmek istiyorum ki İzmir’in yüzde 70’e yakın yapı stokunun sıkıntılı olması nedeniyle oluşabilecek bir depremde, gerçek İzmir depreminde hakikaten, millet olarak ve ülke olarak büyük acılar yaşarız. Onun için, Komisyonumuzdan çalışmanın ana temelinde -yeni de olması vesilesiyle- İzmir’in baz alınmasını tekrar arz ediyorum.

Kentsel dönüşümle ilgili ilerleyen süreçlerde Komisyonunda düşüncelerimizi ifade edeceğiz. Biraz önce ifade ettim, Sayın Bakanla depremden önceki -10 Temmuz konuşmaktan sonraki- konuşmamda bir çalışma yapılsın diye düşünmüştük. Maalesef, işte... Demin de ifade ettiğim gibi, belediyelerimizle, yaklaşık 9 ilçe merkez belediyemizle, Bakanlığın bütün teknik birimleriyle, Büyükşehir Belediyemizin teknik birimleriyle ve gelen ilçe belediyelerimizin teknik müdürleriyle görüşmeler yapıldı. Kentsel dönüşümün sosyal bir proje olduğunu, ilçeye, ile, bölgeye göre farklılıklar göstereceğini biliyoruz. İnşallah, ilerleyen süreçte de ilaçlar noktasında da düşüncelerimi ifade edeceğim.

Biraz uzun oldu, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Teşekkür ediyoruz değerli vekilimize.

Tabii, çok geniş bir sahada çalışma yapıyoruz. İzmir’in pilot il olarak tespit edilmesi, çalışmaların İzmir özelinde devam etmesi şu açıdan mümkün değil Necip ağabey: Çünkü deprem hikâyesi olan, Türkiye’nin deprem acı tecrübesi içerisinde bir sürü ilimizi var. 1999’dan bu yana depremin izlerini silmeye çalışan, aynı zamanda da onun getirdiği bütün şehircilik sorunlarıyla, depremden kalan o bütün riskli yapı stokuyla, ne kadar dönüştürülse de kalanlarla uğraşan, zaman zaman mevzuatın engelleriyle, zaman zaman sosyal birtakım davranış kalıplarıyla karşılaşıldığından dolayı engellerle karşılaşılan durumlar var. Evet, İzmir depremi çok yakın, hepimizi üzen, hepimizin gerçekten dikkatini çeken bir deprem ancak İzmir’i de kapsayacak şekilde bütün illerimizin, deprem geçirmiş bütün coğrafyamızın deneyimlerini buraya yansıtabilme ve her birinin o süreç içerisinde yaşadığı sorunları, onlar için ürettikleri çözüm önerilerini yansıtabilme daha isabetli olacaktır.

Tabii, Komisyon olarak da ziyaret yapma durumumuz olabilir; İzmir’de olabilir, diğer illerimizde olabilir, çeşitli kamu kurum, kuruluşlarımızın depreme hazırlık noktasındaki çalışmalarını yerinde gözlemleyebilmek için olabilir. Onu da bilahare, hep birlikte, hem bu pandemi şartlarını göz önüne alarak hem de kısıtlı çalışma süremizi göz önüne alarak değerlendirebiliriz.

Tabii, burada bütün milletvekillerimizin Komisyonumuza önereceği çözüm önerileri bütün bu toplantılar süreci içerisinde her vesileyle gelebilir. Değerli uzman arkadaşlarımız zaten tutanak taraması yaparak bu önerileri ayrı bir şekilde sınıflandıracaklar, ayrı bir şekilde de her milletvekilimizin hangi

konularda önerileri olduğunu. Tabii, bu sınıflandırmadan sonra hep birlikte, rapor yazımı aşamasından önce tekrar tasnife tabi tutup, biraz daha üzerinde çalışıp, geliştirip o şekilde rapora yansımını sağlayacağız.

Yalnız, istirahatım şu noktada: Hepimiz bir araştırma komisyonu üyesiyiz artık. Kendi ajandamız olacak, çalışacağız. Geçen hafta Sayın Zeybek'in dediği gibi, dersimize çalışacağız. Ve buraya gelen uzmanlara da o noktada, kendi çözüm önerilerimizin uygulanabilirliği noktasında ya da önerilerimizi güçlendirme, şekillendirme, daha sağlam bir sacayağını da oluşturma anlamında sorularımızı sorup önerilerimizi daha pekiştirme ve uygulanabilir hâle getirme ve en can alıcı nüansları da yakalayıp çok güzel, tam isabetli çözüm önerileri üretebilme adına... Hepimizin sadece Komisyonda söz aldığımızda bunları sıralamak yerine burada hem Komisyonumuzun çalışma metodolojisini hem verimliliğini hem de hepimizin gündeme getireceği birtakım tekliflerin, önerilerin, sorunların çözümü noktasında da ortak bir akıl oluşturabilmeyi öncelememizde fayda var diyorum.

Ben hemen söz vereyim.

Buyurun Müzeyyen Hanım, Değerli Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Jeoloji mühendisiyim, öncelikle onu ifade etmek istiyorum. 1929-1939 yılları arasında ülkemizde 7 ve üzeri büyüklüğünde bir deprem fırtınası yaşanmıştır. Daha sonra, 1998'de, kendi ilim olan Adana'da da 145 can kaybıyla sonuçlanan Adana Ceyhan depremini yaşadık maalesef. Bir yıl sonra 1999 İstanbul depremi meydana geldi, 17.500'e yakın vatandaşımızın can kaybıyla sonuçlandı. Tabii, 1999 depremi, İstanbul'da meydana gelmesi ve büyük can ve mal kayıplarıyla sonuçlanması nedeniyle bir bakıma ülkemizde milat kabul edildi. Daha sonra, tabii, Düzce depremleri, Van depremleri... En son sadece ocak ayından bugüne baktığımızda 4 büyük ölümlü depremle karşı karşıya kaldık ülkemiz; Van, Elazığ, Malatya ve ardından İzmir depremlerini yaşadı. Ocak ayından İzmir depremine kadar afetlerde yani bu, sel, heyelan, çığ düşmesi -5 kişiyi kurtarmak üzere 40 kişinin hayatını kaybettiği- ve depremler olmak üzere 123 vatandaşımız hayatını çeşitli afetler -doğal olayların insan eliyle afete dönüşmesi- sonucu yaşamını kaybetti maalesef. Ve ne yazık ki en son yaşadığımız, 77 kilometre uzaklıktaki Samos fayının harekete geçmesi sonucu 115 vatandaşımızın ölümüyle, 4 bine yakın binanın kullanılamaz durumda oluşuyla, 5 binanın direkt yıkılmasıyla sonuçlanan; ağır maddi ve can kayıplarıyla sonuçlanan bir İzmir depremiyle karşı karşıya kaldık.

Tarihsel sürece baktığımızda, 1959 yılında 7269 sayılı, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla alınacak tedbirlere ilişkin bir yasa çıkarılmış ve bu yasada ne yazık ki günümüze kadar köklü bir değişiklik yapılmamıştır, bu çok önemli. Daha sonra, 1985'te, depremi ve imarı ilgilendiren 3194 sayılı İmar Kanunu çıkmış. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2004'te, 5393 sayılı Belediye Kanunu 2005'te, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 2012'de, 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu -bu da önemli- 2012'de çıkmış; 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu da bunların içerisinde.

Şimdi, tabii ki burada deprem öncesi, deprem sırası ve deprem sonrasında alınacak önlemlere ilişkin çalışmalar yapılması ve bu doğrultuda yasaların hazırlanması çok önemli. İki yıllık süreçte afetlerin önlenmesine ilişkin 10'a yakın soru önergem var Mecliste. Bir de şubat ayında ve 17 Temmuzda vermiş olduğum fay yasasına ilişkin bir kanun teklifi var Mecliste. Ne yazık ki yaşanan 3 can kayıplı depreme rağmen bu fay yasası Meclise dirilip görüşülmedi.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Neyi kastediyoruz bu fay yasasıyla? MTA'nın hazırlamış olduğu deprem bölgeleri haritasına baktığımız zaman 18 il, 82 ilçe ve 502 köy doğrudan 5 ve üzeri büyüklükte deprem üretebilecek faylar üzerinde yer alıyor. Yani 100 bin konut ve 500 bin nüfusu ilgilendiren bir olguyla karşı karşıyayız. Kuzey Anadolu fay kuşağı, Güneydoğu Anadolu fay kuşağı ve İzmir'de birbirine paralel -sevgili vekilimiz de söylediler- 17 fay kuşağının bulunduğu, son derece sismik hareketliliğin olduğu bir coğrafyada yaşıyoruz. Anadolu coğrafyası, 2 parmağımızın içerisinde zeytini sığıtığımızda nasıl fırlarsa bu şekilde bir Kuzey Anadolu fay kuşağı ve Güneydoğu Anadolu fay kuşağının doğrudan etkisi altındadır. Yoğun bir sismik hareketlilik içerisindeyiz. Dediğim gibi 1929 ve 1939 yılları arasında 7 büyüklüğünde deprem fırtınasıyla karşı karşıya kalmış bu ülkede bu zaman dilimleri jeolojik anlamda çok kısa zaman dilimleri. İnsan ömrü için uzun ama deprem olgusu açısından kısa zaman dilimleri. Bildiğiniz gibi büyük İzmir depremi henüz yaşanmadı. Yani 77 kilometre mesafede yer alan kırılma Bayraklı'da –aslında Bornova'dır adı- adı üzerinde ovardır, 300 metreye yakın alüvyoner bir dolgu üzerindedir ve 20-30 metreye yakın bataklık balçık nitelikte. Yer altı su seviyesinin de yüksek olduğu bir alanda yer almıştır. Doğrudan fay hattı üzerinde değildir ama kuzeydoğudaki kayalık alana baktığımızda örneğin, 1999 depremi öncesi, eski, yönetmeliklere uygun olmayan yapılarda çatlak dahi gözlenmezken bu ova alanlarında 4 bine yakın binanın hasar görmüş olması ovalardan ne kadar uzaklaşılması gerektiğinin önemli bir göstergesidir diye düşünüyorum. Fay yasasındaki kastımız, doğrudan o çizgisellik üzerinde, yani bilimsel veriler çalışarak... İlgili meslek disiplinlerinin çalışarak -biz sadece jeoloji mühendisleri olarak söylemiyoruz- bu fay zonu üzerinde doğrudan bulunan kentlerin bir an önce boşaltılıp, buraların kentsel dönüşüme uğratılıp bu fay zonunun tıpkı sit alanlarında olduğu gibi ya da yüksek gerilim hatlarını örnek verebilirim. Nasıl yüksek gerilim hatlarının altında yapılaşma izni verilmiyorsa bu fay hatları üzerinde Kuzey Anadolu fay kuşağı, Güneydoğu Anadolu fay kuşağının nerelerden geçtiği ve bu fay zonunun kaç metre uzaklaşılacağına ilişkin bilimsel çalışmalar yapıldıktan sonra bu hatlarda yapılaşma yasağı getirilmeli, bunlar imar planlarına işlenmeli, imar planlarının olmadığı yerlerde de haritalara mutlaka işlenerek buralara kesinlikle yapılaşma yasağı getirilmelidir.

Şimdi, burada gelişmiş dünya ülkelerine baktığımızda, bizde örneğin üniversitelere bağlı araştırma amacıyla kurulmuş deprem araştırma merkezleri bulunmakta. Uzun zamandan beri Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, TÜBİTAK Marmara Deprem Araştırma Enstitüsü -"MAM" diye geçiyor kısaca- gibi üniversitelere bağlı birtakım araştırma birimleri var ama ne yazık ki bu üniversitelerin mali durumları bu depremleri araştırmaya yetecek oranda değil.

Bölgesel ölçekte deprem başta olmak üzere mutlaka doğal kaynaklı afet odaklı mükemmellik merkezleri kurulması buralarda önemli. Yani nedir? Ege'de, Karadeniz'de, Güneydoğu Anadolu'da özellikle afet riskinin yüksek olduğu yerlerde. Karadeniz Bölgesi mesela sel afetiyle karşı karşıya kalıyor. Buralarda bu tür merkezlerin kurulması gerekiyor.

Ülkemizde dağınık ve yetersiz altyapıya karşın dünya örneklerine baktığımızda arazi çalışmaları, jeoloji, yapısal jeoloji, tektonik, jeomorfoloji, paleosismoloji gibi aletsel sismik veri kaynaklarını tutan, değerlendiren ve yorumlayan hatta kamuoyuna bilgi aktaran kurumların aynı çatı altında örgütlendiği görülüyor. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'nde "USGS" Amerika Jeolojik Araştırma Kurumu var biliyorsunuz. Bütün verileri toplumla, kamuoyuyla o paylaşır ve orada bu bilgiler toplanır. İngiltere'de de benzer "BGS", Japonya'da da benzer kurumlar var.

Bugün için ülkemizde bu kurumların tam karşılığı olabilecek bir yapılanma bulunmamaktadır. Biz, Deprem Komisyonu olarak bunun kurulmasına ilişkin bir öneri getirebiliriz diye düşünüyorum. Bunun adı "Türkiye Jeolojik Araştırmalar Kurumu" olabilir, "Türkiye Afetler Araştırma Kurumu" olabilir, ismi sonradan verilebilir.

Yine, Türkiye fay haritasının on yılda bir yenilenmesi gerektiğine ilişkin bir çalışma yapılmalı. Tabii, heyelan, kaya düşmesi, taşkın, çığ düşmesi gibi konularda da bunun olması gerekiyor. Sayın Vekilimiz yine ifade ettiler. Bununla ilgili afet risk haritaları hazırlanmalı. Afet risk haritalarının bir an önce hazırlanması gerekiyor. Mevcut yerleşim alanları içerisinde kalan faylar ve yakın alanları -az öncede söyledim- fay yasası çıkarılarak tampon bölge ilan edilmeli. 3194 sayılı İmar Kanunu, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun eş güdüm içerisinde birlikte, afet güvenli bir anlayışla ele alınarak değiştirilmeli. Yapı denetimi bence müteahhidin kontrolünde olan bir formdan çıkarılıp, zeminden başlayarak yapının tüm güvenliğinin sağlandığı ve kontrol edildiği bir sisteme evrilmeli. Kentsel dönüşümde parsel bazında dönüşüm değil ada bazlı ve afet riski bazlı olarak ele alınarak yapılmalı muhakkak. Bunun mutlaka değiştirilmesi lazım. Bir de tabii, Afet Sigortaları Kanunu'nda da deprem sigortasının doğru olmadığını düşünüyoruz. Şöyle ki: Deprem sigortalarının deprem sonrası vatandaşa bir tazmin olayı söz konusu. Oysa yapı sigortası sistemi getirilerek zeminden başlayıp yapının da güvenli olup olmadığının eğer bir sigorta firması yıkım anında ödeyecekse sağlıklı bir şekilde kontrolünü yapar diye düşünüyoruz. Dolayısıyla, Sigorta Kanunu değiştirilerek bütünlüklü yani deprem sigortasını da içeren ama zeminden başlayıp yapı güvenliğini de kontrol eden bir mekanizmanın getirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Sonuç olarak imar, afet, yapı üretim ve denetimi ile kentsel dönüşüm kanunları birbiriyle entegre olarak düzenlenmeli. TOKİ kuruluş felsefesine uygun olarak yeniden yapılandırılmalı. Zaman ve süreç içerisinde kentsel yerleşim birimleri içerisinde kalan çöküntü alanlarıyla yerleşime açılmış jeolojik riskli alanlarda kurulu yapılar bertaraf edilmeli, bu alanlara yerleşen vatandaşlarla, kent yoksulları için sosyal konutlar üreten bir yapıya dönüşmelidir. Arsa ve arazi rantının önüne geçecek uygulamalar yapılmalıdır.

Yine, bir afet fonu oluşturulmalı, ülkede bir afet fonunun oluşturulması önemli. Afet tehlike haritalarını söylemiştim. İl özel idareleri olan yerlerde il özel idarelerinde, belediyelerin olduğu yerlerde belediyelerde, valiliklerin olduğu yerlerde valiliklerde doğal afetler daire başkanlığının kurulması ve bunun altında da jeoloji şube müdürlüklerinin olması afet riskini azaltacak önemli unsurlar olacak diye düşünüyorum.

Sonuç olarak yapı üretim süreçleri yeniden tanımlanmalı, etüt ve proje aşamasından başlayarak yapı üretim ve bakım onarımını da kapsayacak şekilde kamusal sorumluluk anlayışı çerçevesinde yapı üretim süreçleri sivil toplum kuruluşlarının da içinde olduğu bir denetim mekanizması kontrolünde gerçekleştirilmelidir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, değerli vekilimize ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Doğal Afet Sigortaları Kurumu da bizim dinleyeceğimiz kurumlar arasında. Başkanı Mete Güler, inşallah onu da önümüzdeki günlerde davet etmiş olacağız.

Tabii, bu arada şunu da belirteyim: Malum, pandemi şartlarında daha fazla katılımının daha sıhhatli bir şekilde Komisyonumuzda tecrübelerinden, görüşlerinden yararlanmak üzere ilk defa Meclis Başkanlık Divanımızla şunu teklif ettik: Toplantılarımıza, katılımcılarımızın “Zoom” üzerinden de değişik günlerde de katılıp toplantımızın icra edilebilmesi noktası bugüne kadar uygulanmamış. Ama bunu biz yazdık, görüşme de devam ediyor. İnşallah bunun da çerçevesi belli olduktan sonra birlikte şekillendirir, daha fazla katılımının, hepimizin de daha rahat olacağı bir formatta görüşlerinden faydalanma imkânımız olur.

Tabii bir mail adresi de alıyoruz ve Komisyonumuzun internet sitesi de olacak, oraya da şimdiden zaten çeşitli maillerle, fakslarla Komisyona ulaşan bazı teklifler, öneriler var, onların da hepsini dikkate alıp arşivliyoruz.

Bunları da duyurduktan sonra evet, Sayın Zeybek, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce yöntemle ilgili bir iki şey söylemek istiyorum.

Bir, Komisyonumuz deprem amacıyla toplandığı için belki sürecini ve alanını daraltmakta bir fayda olduğunu... Bütün sorunlar çok önemli ama bunun sonuca gitme noktasında bize katkı sağlayacağımı düşünüyorum.

İkincisi de Türkiye’de nüfusun yüzde 80’inin yaşadığı bölgeler fay hatları üzerinde ama bütün bilim adamlarının üzerinde ısrarla durduğu 3 bölge var: Doğu Anadolu fayının geçtiği -özellikle nüfusun yoğunluğu açısından söylüyorum- Kahramanmaraş, İskenderun, Hatay. Yani belki Komisyonumuzun mutlaka inceleme yapması gereken birinci zon burası. İkinci zon; İzmir, Aydın ve Muğla. Burada Ege Denizi’ne dik fayların uzunlukları belki çok fazla değil, 7 üzerinde deprem üretmezler ama burası da Türkiye’nin çok önemli bir deprem bölgesi; bir de doğrudan İstanbul, Bursa, Tekirdağ’ı içine alan Marmara zonu. Eğer inceleme yapacaksa, heyetin bu yönde bir çalışması olacaksa bu 3 bölgenin pilot bölge olarak seçilmesini istiyorum.

Belki Elâzığ depremi, Elâzığ-Bingöl arasındaki depremle ilgili de yapılan sonrasındaki çalışmaları da belki bir heyet nezaretinde denetlenebilir.

Kırsal bölgelerdeki yapı stokunun iyileştirilmesiyle ilgili çok hızlı çözüm önerilerine gidebiliriz. Belki bazı fay hatları üzerinde -arkadaşımızın belirttiği gibi- direkt fay hattının üzerinde bulunan mesela Bingöl Yedisu bölgesindeki bazı küçük ilçelerin doğrudan başka bir güvenli zemine taşınması, işte 2 bin nüfuslu bir ilçenin tümüyle taşınması yani iyileştirmekten ziyade taşınması. Yine fay hatlarının üzerindeki yapı stokunun ortadan kaldırılması gündemimize gelebilir. Ama bence esas olarak üzerinde çok daha durmamız ve hızla hareket etmemiz gereken nokta şu: 6,5 milyon riskli yapımız var. Yirmi yılda bir milyon yapıyı iyileştirdik ancak biz bu hızla gidersek, performansımızı başarılı buluyorsak ancak yüz on yılda bu riskli yapılardan kurtulabiliriz.

Şimdi, Sayın Demir burada bir yapıyla ilgili bilgi vereceğim. 16/8/2019’da, Bahçeköy’de, kolonları patlayan 8 katlı 28 dairenin olduğu apartmanda -bugün 17 Kasım- hâlâ bir çalışma yapılabilmiş değil. Mevzuatta ciddi sıkıntılar var, yasalarda ciddi sıkıntılar var. Yani yasada ve mevzuattaki sıkıntıları hızla çözemsek, bu riskli yapıların iyileştirilmesi, dönüşmesi konusunda vatandaşa bir yol açamazsak, hem yönetmelik açısından, hem imar yönetmeliği açısından, hem yasal zorlama açısından, hem de finansman sağlama konularında çözüm üretmezsek boşaltığımız binalar yıkılır, boşaltmadığımız binalarda insanlar ölür. Bütün riskli yapılarla ilgili temel bir tespit yaptık biz, bu tespiti belirtmek istiyorum: Genelde büyük şehirlerde, konut sahipliği sayısı birden fazla olan insanlarda çok konut var; büyük kentlerde nüfusun neredeyse yarısı kiracı ve riskli yapıların tamamında mal sahipleri bu dairelerde oturmayarak kiraya veriyorlar. Yani o nedenle, binasının güçlendirilmesi için ek bir maliyet ya da yükümlülüğe girmek yerine o binada yaşayan insanlardan kirasını alabildiği kadar almayı... Bina yıkılırsa da DASK üzerinden 150-200 bin liralık sigorta karşılığı ya da devletin bugün olduğu gibi her yıkılan depremden sonra o yıkılan enkazı kaldırarak yeni yapması gibi aslında çözüme asla katkı sağlamayan bir modeli de seçenek olarak sunuyoruz. Yani yıkılması gereken binaları depremden önce yıkıp onları iyileştirmek yerine ağırlıklı olarak Kartal depreminden sonra Kartal’ı, Kağıthane’de

heyelan depreminden sonra Kağıthane'yi, İzmir depreminden sonra İzmir'i, Elâzığ depreminden sonra da Elâzığ'ı dönüştürmeye çalışıyoruz. Bu bize üçüncü şahıslar üzerinden, mülkiyet sahipleri üzerinden doğru bir çözüm noktasına götürmüyor, bunu belirtmek istiyorum.

İki, kentsel dönüşümle ilgili algının mutlaka değiştirilmesine ihtiyaç var. Yani, özellikle büyük kentlerde -hızla göç aldığı için- öncelikle kentin çeperlerinden bulunan, şimdi giderek merkez hâline dönüşmüş alanlardaki kamu arazilerindeki yapılar ya da hisseli tapulu araziler üzerindeki, iskânsız kaçak yapılar üzerindeki, yurttaşların kentin büyümesinden kaynaklanan rantın tamamını alma anlayışını terk etmesine ilişkin bir ortak siyasal söylemin oluşturulması gerekiyor. Yani burada artık hiçbir gecekondü sahibinin 5 daire almayla ilgili ya da sıvasız, boyasız 5 katlı bir binanın, depremde yerle bir olacak bir binanın yerine 5 tane daire alabileceğini... Bu yöntemlerin ortadan kaldırılmasının mutlaka anlatılması ve ikna edilmesi gerekiyor. Ama tekrar başa dönecek olursam bu 6,5 milyon konutu ne devlet eliyle, ne belediyeler eliyle ne TOKİ'yle ne Kiptaş'la ne Emlak Konutla dönüştüremeyiz.

Türkiye'nin en önemli ve en büyük üretim gücünden bir tanesi müteahhittik sektörü. Burada yani Türkiye'nin kendi gücünü de reddetmeden, bu sektörün de alanını genişleterek mutlaka kolaylaştırıcı çözümlere ihtiyaç var. Tekrar söylüyorum: 3194 sayılı İmar Yasası ve Tip İmar Yönetmeliği'yle biz hiçbir binayı dönüştüremeyiz.

Arkadaşlar, bugün Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'dur, yarın bir başkası gelecektir, yarın bir başkası gelecektir. Kişilerin bilgi birikimleri ya da onların inisiyatifleriyle ya da iyi niyetiyle bu sorunun çözülemeyeceğini görmemiz gerekir. Biz kentlerde yenileşmeyi ortaya koyacak deprem riski taşıyan alanların, konut alanlarının dönüşmesiyle ilgili mutlaka yeni bir yasayı bu Meclisten geçirmemiz gerekir. Bu 3194'ten de, 4706'dan da 6306; bu yasaları yok saymadan ama bunların alanda yarattığı bütün sıkıntıları giderecek çözümlerin mutlaka getirilmesi gerekir. Ya 4706 Yapı Denetimi Yasası... Türkiye'de şu an arkadaşlar fiilen 100 yapı denetimi firmasının 80'i batmış durumda.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – 4708.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – 4706 kamu, emlakla ilgili.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 4708.

Yani yüzde 80'inin şu anda fiilen devlete milyonlarca liralık sigorta ve vergi borcu var, fiilen kapalı. Çalışmıyor yani çalışanlarının yüzde 90'ı 65 yaşın üzerinde imza karşılığı belge dolduran insanlar yani buradaki sıkıntıyı da mutlaka görmemiz gerekiyor. O nedenle çözüm önerimi söylemek istiyorum: Yani arkadaşlar, Türkiye'nin deprem öncesine ve depreme ilişkin olarak bilinmez bir şeyi kalmadı. Biz bilmiyor olabiliriz, buradaki milletvekilleri olarak süreçten bilgi sahibi olmayabiliriz, kendi mesleki alanımızdaki konuları bilip geri kalan alanları yüzeysel bilebiliriz ama Türkiye'nin kurumları, belediyeler, Bakanlık, üniversiteler, bunları çok iyi biliyorlar. Yeniden, yeniden, yeniden onları dinleyip yeniden, yeniden 10-20 fasikül yeni kitaplar basmanın ben hiçbir anlamı olduğu kanısında değilim. Uygulamada, bu sistemin yürümesi için Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Cumhurbaşkanlığının kararlılığına acil ihtiyaç vardır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, büyükşehir belediyeleri, ilçe belediyeleri ve meslek odalarının iş birliğine mutlak ihtiyaç vardır. Bu koordinasyonu sağlayabilirsek, bunun bir siyaset unsuru olmadığını, bunun bir yaşam meselesi olması noktasında ortak bir mutabakata varıp da bu sorun üzerine gidebilirsek o zaman bildiğimiz bu tür riskli yapılar ortadan kalkar.

Benim yönetmeliklerle ilgili çok ciddi önermelerim var. Tip İmar Yönetmeliği'ni değiştirmeden bu meselenin finansal sorunlarını çözemeyeceğinizi biliyorum, belki bununla ilgili teknik bir toplantı yapılabilir. 2/3'le binanızı afet riskli alan altında olarak ilan ediyorsunuz, güçlendirme yapmanız için 4/5'e ihtiyaç var, proje çizdirmeniz için yüzde 100 muvafakata ihtiyacınız var. Böyle şeyler olabilir mi?

Bunu bilmiyor mu arkadaşlar? Bakanlıklar biliyor, belediyeler biliyor, bizler biliyoruz, herkes biliyor. 30 daireli bir apartmanın güçlendirme projesini -iskânlı bina olabilir, imar barışından yararlanmış olabilir- onaylatan bir tane bina var mı? Belediye başkanlarına rica minnet, göz yumdurularak güçlendirme yapılıyor ya, kimse proje onaylatmıyor. Tamam, ben görmedim, siz yapın noktasında. O nedenle çözüme gitmek istiyorsak arkadaşlar; bir, kararlı mıyız? Yani bu Komisyon, başka komisyonların yaptığı gibi bir raporla sürecini tamamlayacak mı yoksa üzerimizdeki büyük vebalden, ahiretten korkarak bu dünyadaki meslektaşlarımıza karşı mesleki onurumuzu da ortaya koyarak çözüme gidecek miyiz? Bence bunu oluşturmamız gerekir. Ben önemli bir görev yaptığımıza inanıyorum, bunun için de sorumluluk almamız, bu konuda gerekirse bürokrasiyle de... Çünkü bürokrasi yetkilerini asla devretmek istemeyecektir arkadaşlar, bürokrasi riskli bir binada oturan yurttaşın ölümünü göze alır, o binaya ilgili işlem yapmayı göze almaz, kendini riske edecek hiçbir konunun altına imza atmaz; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da böyledir, belediyeler de böyledir. Yaşamın içinden geliyoruz. O nedenle, bir kararlılık sergileyeceksek bu konuyla ilgili, her maddeyle ilgili önermem var; her maddeyle ilgili, İmar Yasası'ndaki sıkıntılarla ilgili önermeler var, başka arkadaşlarımızın da çok olacaktır ama sonuca gitmemiz önemli. Üç ay da çok uzun bir süre, daha çok toplanabiliriz, haftada bir değil; alt çalışma gruplarıyla daha çok toplanabiliriz çünkü hani depremin ne zaman olacağını bilmiyoruz ama olacağını biliyoruz. O nedenle ben sözümü tamamlarken İstanbul'da büyük bir risk vardır, İstanbul'da çok sayıda bina yıkılacağı öngörülüyor yani o kadar rapor var ki bu raporlar herkes de var, herkes biliyor kaç bina yıkılacağını. Beton dayanımı C30 değil, C10'un altında binalar var.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – İzmir'de 3 çıkan oldu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Neredeyse demirin tamamı korozyonla yıkılmış binalar var. Bodrum kat seviyesinin altında... İstanbul tepelerden oluşur, binaların önemli bir kısmının 1 ve 2'nci bodrumları vardır, bodrumlar bir yandan toprağa dayanır, toprağa dayanan perdelerin tamamında yalıtım yoktur. O nedenle bu perdelerin içindeki kolonların tamamı çürümüşür. Fiziken kolon özelliği yoktur, çekme dayanımları sıfırdır, basınç dayanımı olan bir yapıya bürünmüşlerdir. Bunların hepsini biliyoruz, herkes biliyor ama bir kararlılık ortaya koyarsak gerçekten o zaman biz bu işte emek verelim, bütün çabamızı harcayalım. Genel Kuruldaki çalışmalarımızı gerekirse tümüyle durdurarak sadece haftanın bir günü değil, belki birkaç günü bu konularla ilgili burada çalışalım ama bir sonuç üretmemiz gerekir. Bu deprem... Gene İstanbul diyorum ben. Bakın, çok önemli bir söz var: "Türkiye'nin her yerinde deprem olur, İstanbul gider onu kurtarır, İstanbul'da bir deprem olursa kimse gelip İstanbul'u kurtaramaz."

Teşekkür ederim.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Hafriyat alanı ilan edelim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU - Allah korusun.

Evet, çok teşekkür ediyoruz değerli vekilimize.

Evet, biz de belki altını sürekli çiziyoruz, rapor diyoruz ama sonuçta bu Komisyon, samimiyetle bütün çalışmalarını, tüm görüşünü, bütün bu değişim, dönüşüm, mevzuattaki bütün eksiği giderme noktasındaki çalışmalarını nihai olarak yansıtacağı ürün bu rapor olacak. Tabii ki asla biz sadece mevcudun fotoğrafını çekerek olayı bırakmak değil... Bugün mevzuatımızda aksayan, kentsel dönüşümün önünü tıkayan, vatandaşın bu noktada yaşadığı bütün sıkıntıları bürokrasinin -biraz önce bahsettiğiniz gibi- adım atma noktasındaki bütün ataletini ortadan kaldıracak -hem ilgili kanunlarda hem yönetmeliklerimizde- her türlü teklife çalışacağız inşallah, bunu da raporumuza yansıtacağız nihai olarak.

1999 depreminde orta hasarlı olduğu hâlde belli bir süre içerisinde güçlendirme yapılması gereken binaların geçen yirmi bir yıl zarfında güçlendirilmeyip ağır hasara dönüştüğü, hakkında yıkım kararı verildiği, bu yıkım kararının uygulanması için elektrik, su, doğal gaz gibi kamu hizmetlerinden menedilmesine rağmen hâlâ iskân edildiği, içinde dar gelirli vatandaşlarımızın maalesef oturduğu bir tablo var. Bu noktada birçok bina ağır hasar aldıktan sonra yıkılıyor ve kaderine herkes razı geliyor ama o bina ayakta durduğu sürece nedense bu bina yıkılacak, o binaya önceden riskli, hasarlı -gerçekten hasarlı binalar- ilan edip de iskândan menedip, o binayı yıkıp ortadan kaldırma duyarlılığını ve niyetini bir türlü ortaya koyamıyoruz. Bir otomobil dahi iki yılda bir muayene olup trafiğe öyle çıkarken yapılar kaderine terk ediliyor, Bayraklı'da gördük, birçok spor salonu vesaire, oto galerisi, şu bu; kolonlaro kesmişler, çeşitli düzenlemeler yapmışlar; bodrum katlar, zemin katlar. 1997 Deprem Yönetmeliği'nin öngördüğü ivme 0,40 g'ye göre değil, Bayraklı'da ölçülen en yüksek 0,108 g, Kuşadası'nda ölçülen en yüksek 0,197; 0,198 g gibiydi. Tabii ki Bayraklı zeminin bir büyütme özelliği var, yüksek alüvyon tabakalarından oluşuyor, sıvılaşma potansiyeli mevcut ama bakıyorsunuz, ağır hasar, yıkım, hepsi yapısal nedenlerden dolayı, taşıyıcı sistemden, hasar verilmesinden, yetersiz donatıdan, kesit vesaire beton kalitesinin dayanımının düşüklüğünden. O yüzden bunların bilincindeyiz. İnşallah burada her bir maddesine ilişkin, her bir adım atacağımız hususa ilişkin belki kat mülkiyetiyle alakalı, belki belediyelerimize, yerel yönetimlerimize bu yetkiyi vermek, belki mevcut meri imar planlarının... Şimdi şöyle bir şeyi yaşıyoruz: Bu tip imar yönetmeliklerimiz, şu anki mevzuatımız çok önümüzü açtı. Uygulanabilir her yerde bunlar uygulandı fakat artık geriye kalan sıkıntılı alanlar, özel düzenleme gerektiren alanlar. Yani yaptığımız tek bir düzenlemenin bu coğrafyadaki bütün şehirlerde, bütün deprem riski taşıyan ilçesinden, köyüne, şehir merkezine kadar, metropolüne kadar her yerde aynı dönüşümü, aynı sürati, aynı gerçekleştirilirliliği ortaya koyması mümkün değil. Her yere özel düzenleme gerekecek ve bunların karakteristik olarak birbirinden de farkları var. İşte, bunları doğru tespit edip birden fazla modelde kentsel dönüşümü teşvik eden, kendi kendine dönüşümü teşvik eden, imardan kaynaklanan, muvafakatlardan kaynaklanan, Kat Mülkiyeti Yasası'ndan kaynaklanan bütün engelleri de çeşitli istisnai durumlarla, özel düzenlemelerle bunları aşarak -tabii ki diğer kanunlarla da ilgili olan bütün uyumluluk da mevzubahis- çözüm önerileri üretirsek ne mutlu bize.

Evet, Başkanvekilimiz İlyas Şeker, buyurun Değerli Vekilim.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Evet, Komisyon olarak inşallah verimli bir çalışma yapacağımıza ve gerçekten Komisyonun beklenen konularda çözüm üreteceğine inanıyorum. Özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Gerçekten bu Komisyondan beklenti büyük. Yani 82 milyon insanımızın, özellikle deprem bölgesinde yaşayan insanların beklentileri fazla.

Ben -demin Gökân Bey'in de söze başlarken ifade ettiği gibi- usul hakkında bir şey söylemek istiyorum. Şimdi, zamanımız çok sınırlı Başkanım. Ben şimdi burada hesap ettim. Şu anda 2 toplantısını yaptık, haftada bir gün yaparsak toplam 13 tane toplantımız var. İki gitti 11'i kaldı. Bir de bir ayı da rapor için ayırdım, onu katmıyoruz 12 toplantı. Tabii bu toplantıları yaparken hep burada duracak hâlimiz yok, hep burada kalırsak sonuçta hiçbir şey de çıkmaz, onu da açık ve net olarak söylüyorum. Şöyle bir avantajımız da var: Ciddi anlamda elimizde laboratuvarlar var. Neresi bunlar? Kocaeli laboratuvarı var, Sakarya Düzce laboratuvarı var, Elâzığ laboratuvarı var, Erzincan laboratuvarı var, son olarak İzmir laboratuvarı var. Bizim bir an önce bu bölgelerde gidip fiili bir çalışma yapmamız lazım. Çünkü bizim problemimiz belli. Bir, riskli bölgelerde yapılar var. İkincisi, riskli alanlarımız var ve yıkımlar tamamıyla bunlardan kaynaklanıyor, can kayıpları bunlardan kaynaklanıyor. Amacımız can kaybını en aza indirmek. Bunu yapabilmek için de bugüne kadar laboratuvar olarak söylediğimiz

alanlarda neler yapılmış -az önce Gökân Bey'in ve Necip Bey'in de bahsettiği gibi- bu çalışmalarda karşılaşılan sıkıntılar, problemler nelerdir? Bunlarla ilgili nasıl bir yasal düzenleme yapılması gerekir? Bunu gidip görüp öneri olarak raporumuza aktarmamız lazım. Çünkü -tekrarlıyorum- asıl amaç, asıl düşünce olası depremlerde artık can kaybı olmasın. Ha, bu can kaybı nereden kaynaklanıyor? Söyledik, bu bölgelerde gidip çalışınca hepsi ortaya çıkar. Genelde hemen suçlu olarak kaçak yapıları gösteririz ama büyük bir ihtimalle yıkılan binaların -elimizde böyle bir istatistik bilgi de yok ama- belki yüzde 50'si ruhsatlı binalardı.

NECİP NASIR (İzmir) – İzmir'dekilerin hepsi ruhsatlı binalardı.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yani ruhsatlı binalardı. Dolayısıyla, yani depremde sadece kaçak yapı değil ruhsatlı binalar da yıkılıyor. O zaman bunun nedenleri konusunda araştırma yapılması lazım.

Bir de özellikle bazı kurumlardan bilgilere ihtiyacımız olabilir Sayın Başkanım. Bu bilgilerin derlenip toparlanabilmesi için -onlara da süre verme açısından- aslında bir an önce bu kurumlardan da o bilgilerin istenmesi lazım. Örnek olarak söylüyorum, yani elimizde bir istatistik bilgi olması açısından, işte "Yıkılan binaların ne kadar ruhsatlı, ne kadar ruhsatsızdı?" bilgisini alabilmek için Bakanlıktan... Ellerin altında böyle bir bilgi yok, o da belediyelere yazacak, belediyelerden o bilgiler toplanacak gelecek, nereden baksanız en iyi şartlarda yirmi otuz gün, zaten bizim çalışma süremizin sonuna doğru geliyor. Dolayısıyla, bunlara da ağırlık verilmesi lazım, öncelikle belirlenmesi lazım.

Bir de konu çok geniş, açtıkça açılıyor, dallanıyor budaklanıyor ama sonuç -az önce söylediğim gibi- can kaybını en aza indirmek. Dolayısıyla, sürenin de dar olması nedeniyle toplantıların daha verimli olabilmesi için bence, belirli konu başlıklarının belirlenmesi lazım ve o konu başlığı açılınsın, o konu başlığıyla ilgili bütün arkadaşlar görüşlerini, kanaatlerini, önerilerini aktarsınlar. O fasıl kapandıktan sonra ikinci bir konu başlığı açılabilir ve bu, daha sonraki hem raporlamada ciddi kolaylık sağlar hem de bilgilerin, aynı konuyla ilgili bilgilerin bir arada olmasından dolayı derli toplu bir rapor yazımında da ciddi fayda sağlar diye düşünüyorum. Gerçekten kamuoyunda bu Komisyondan büyük beklentiler var. İnşallah o beklentileri karşılayacak şekilde verimli çalışmalar yapacağımızı düşünüyorum.

Ben, tekrar teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz değerli vekilimize.

Hulusi Şentürk Vekilimiz, buyurun.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Başkanım, hepinize hayırlı günler diliyorum.

Ben, aslında Gökân Bey'in yaklaşımı üzerinden gitmek istiyorum, geçen hafta da buna benzer şeyi ben de dile getirmiştım. Bakın, Türkiye'de yeni yerleşime açılacak yerlerin, yeni şehir planlarının yapılması bir sorundur. Mevcut kentlerimizde kentsel dönüşüm bir sorundur ancak velakin sorun depreme geldiğinde çok basit bir değerlendirme kuralı vardır 20-80 kuralı diye. 100 tane sorun vardır ama bu sorunlar içerisinde en fazla 20 tanesi asıl sorunun yüzde 80'ini oluşturur. Bugün afetlerde bizim en büyük belamız, sağlıksız yapı stokumuz. Can kayıplarının yüzde 80 ve daha fazlası buradan oluyor ve yarın da buradan olacak. Tamam, zeminden etkileniyor, şundan bundan ama yüzde 80'i buradan etkileniyor ve ne yazık ki bugüne kadar da en etkisiz olduğumuz alan, bu alan. Ben, kentsel dönüşümle sağlıksız yapıların dönüştürülmesinin birbirinden ayrıştırılması gerektiğini savunuyorum. Bu kentsel dönüşüm içinde kaldığı sürece biz bu sağlıksız yapıları hızlı bir biçimde dönüştüremeyeceğiz. Vaktimiz de yok, kimse kusura bakmasın. Deprem üzerinden yirmi bir yıl geçti, sabah akşam depremi bekleyeceğimiz yerde biz on yıl, yirmi yıl sonra sonuç verecek çözümlerle hareket edersek sadece kendimizi kandırırız. Diğer konuları da Komisyon olarak göz ardı edemeyiz. Tabii sorunu biz

çözmeyeceğiz, biz çözümün yol haritalarını sunmakla mükellefiz. Dolayısıyla, burada bir alt komisyon marifetiyle özellikle bu jeolojik haritaları, stratejik planların hazırlanması vesaireyle ilgili eksikler, yapılabilecekler bir çalışma olarak ele alınabilir.

İkincisi, afet oluşumu ve sonrasında ilgili ki orada da felaketlerle karşı karşıyayız. Konuşması sırasında Nasır ağabey “İstanbul hazır.” dedi de ben doğma büyüme İstanbulluyum, bugün İstanbul’da korkulan deprem olursa ağabey, beni görmeye gelemezsiniz. E-5 dışında tek bir ana arteri kullanın, gelin ayağımızı öpeyim. Sahil yolu çökecek, minibüs yolu binalarla kapanacak, bir tek E-5 kalacak.

NECİP NASIR (İzmir) – Gökân Bey “hazır” dedi, ben ondan söyledim.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Necip Bey, İzmir’e vurmak için...

NECİP NASIR (İzmir) – Vurmak için değil dikkat çekmek için söyledim.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Birbirimize vuracağımız bir yer değil tabii burası. Dolayısıyla, gerçekçi olalım. İstanbul’da ana arterlerin bile kullanmadığı yerde siz binalara bile ulaşamazsınız. Dolayısıyla, bu gerçeği görüp bir an önce afetle ilgili bir alt komisyon... Tabii tedbirleri de o da çalışsın ama, üçüncü bir komisyon ki ana komisyonu oluştursun, şu sağlıksız yapı stokuyla ilgili cesur... Geçen hafta ben de söyledim, şimdi İlyas ağabey de söyledi, siz de söylüyorsunuz, Gökân Bey de söyledi. Şu gerçekle, halının altına silkelemeden yüzleşelim. Bürokrat bununla yüzleşmiyor. Bakın, İmar Komisyonunda falan siz de şahitsiniz, İlyas Bey de şahit; kimse sorumluluk almak istemiyor, altında kalırım diye korkuyor ama bu sorun çözümlenmeli, çözemsek insanımız bu işin altında kalacak. Dolayısıyla, vakit çok dar İlyas ağabey, yani katılıyorum bu iki ay üç ay... Dolayısıyla, 2 tane yan komisyon, 1 tane ana komisyon... Bunu seçersek daha hızlı yol alırız ve daha şümulü bir yol haritası ortaya koyabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Alt komisyon şeklinde çalışma grubu oluşturmak... Bu noktada afete hazırlık, planlama gibi çalışmaları bir de direkt uygulamaya dönük, mevzuattaki değişiklikler ve bunların bizzatı, bir an önce yansımaları sağlamak üzere böyle bir çalışma da yapabiliriz. Bunu da hep birlikte tekrar değerlendirelim.

Ulaş Karasu, buyurun Değerli Vekilim.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarımız, aslında hepimizin konuştuğu konular birbirine yakın konular. Az önce siz söylediniz son yirmi üç yılda bu dördüncü Komisyon. 1997, 1999 ve 2010 yıllarında Mecliste 3 adet Komisyon kurulmuş. Üçünün de kuruluş amacı benzer. Bizim Komisyonumuzla benzer komisyonlar kurulmuş. Komisyonlar çalışmalarını tamamlamışlar, raporlarını sunmuşlar fakat bunların hangi kısmı gerçekleştirilmiş, hangi kısmı gerçekleştirilmemiş ciddi sorun. Yani biz, afetleri yaşadıkdan sonra komisyonlar kuruyoruz. Aslında afetleri yaşamadan önce komisyonlarımızı kurup çalışmalarımızı ona göre yapmamız gerekirken ne yazık ki bütün komisyonları afetlerden sonra kurmuşuz ve o afetlerden sonra çalışmalar yapmışız. Komisyonlar çalışmalarını gerçekleştirmiş ama sonunda yine on yıl sonra bir deprem olmuş ve biz yine kayıplar vermişiz, yine kayıplar yaşamışız. Şunu hepimizin bilmesi gerekiyor: Az önce vekillerimiz de söyledi, sorumluluğumuz sadece siyasi partilerimize karşı değil 83 milyona karşı bir sorumluluk almış bulunmaktayız. Yıllarımızı etkileyecek, geleceğimizi etkileyecek, belki torunlarımızı, çocuklarımızı etkileyecek sonuçları burada tartışacağız ve bunlarla ilgili geçmişte yapılan hatalardan ders alarak somut adımları atmak zorundayız.

Depremler oluyor, depremlerden sonra televizyonlarda sürekli fay hatlarını tartışıyoruz. Artık yani MTA'nın yapmış olduğu çalışmalar, üniversitelerin yapmış olduğu çalışmalar, odaların yapmış olduğu, belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar... Aslında fay hatlarının ne olduğunu, Türkiye'de hangi fay hatlarının aktif olduğunu, nasıl depremlerle karşılaşabileceğimizi hepimiz biliyoruz. Önemli olan, artık üst yapıyla ilgili somut adımları atmamız gerekiyor ve binalardaki dönüşümü gerçekleştirmemiz gerekiyor.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Tabii ki az önce söyledim, bu 3 komisyonun almış olduğu kararlar var. Komisyonlar mesela 97 ve 99 Komisyonları sonuç kısmında "İmar afları yasaklanmalı." denmiş, 2 Komisyonun da almış olduğu kararda "İmar afları yasaklanmalı." ama biz imar aflarına ne yazık ki devam ediyoruz.

Onun dışında bakın, 2010 yılında, daha on yıl önce alınmış olan kararlar var, bunlarla ilgili ciddi anlamda mesela "Sanayi ve enerji tesislerinin yer seçimlerinde afet riskleri öncelikli çalışma alanları olmalıdır." yani afet riski olan bölgelerden sanayi ve enerji tesislerinin taşınması ya da farklı bölgelerde kurulması gerekiyor. Ama bizim hâlâ konuştuğumuz bölgeler belli, işte Körfez bölgesi, Kocaeli, İstanbul, Bursa, Adapazarı, İzmir, Muğla, Aydın, onun dışında İskenderun, Adana, Maraş bölgelerini düşündüğümüzde sanayi yatırımlarımızın birçoğunu ne yazık ki hâlâ bu bölgelerde yapmaya devam ediyoruz.

Onun dışında az önce İstanbul, İzmir noktasında bir konuşma oldu. Bakın, Eylül 2019'da İstanbul'da 5,7 şiddetinde bir deprem oldu, Türkiye'deki tüm GSM şebekeleri çekmedi neredeyse yani 5.7 şiddetindeki bir depremde Sivas'ta biz telefonlarımıza ulaşamadık. O yüzden ciddi adımların atılması gerekiyor, bu noktada somut adımları gerçekleştirmemiz gerekiyor artık.

Ben inşaat mühendisiyim, aynı zamanda müteahhitlik de yapıyorum. Bakın, maliyetlerde özellikle binaların değişimi noktasında ciddi maliyet artışları mevcut. Biz bu maliyetlerimizi AFAD'ın son İzmir'de yayımlamış olduğu genelgede de yıkılan binaların maliyetlerini sonunda arsa sahiplerine ya da konut sahiplerine üstlendireceğiz gözüküyor. Ama bir yıl içinde -çimentoda dünyada ilk 5 sırada olmamıza rağmen- çimento fiyatlarında yüzde 60'lık artış mevcut, demir fiyatları hızla yükseliyor yani Türkiye'de inşaat fiyatlarında ciddi bir artış var. Özellikle KDV noktasında inşaat fiyatlarında belli düzenlemelerin yapılması gerekiyor, inşaat maliyetlerinin düşürülmesi gerekiyor. Daha çok binaların güçlendirilmesi noktasında biz görselliğe önem veriyoruz, ne yazık ki daha çok bununla ilgili kararlar çıkıyor. Benim dört yılda yaptığım bir inşaatta 3 sefer binanın korkuluklarıyla ilgili değişiklikler oldu ama binanın sağlamlığıyla ilgili konuda bir çalışma olmadı. Yani öncelikle bu dönüşümleri sağlayabilmemiz için inşaat maliyetlerini düşürebilmemiz gerekiyor, son iki üç yılda ciddi anlamda artış var inşaat maliyetlerinde. Bu fiyat artışlarıyla biz vatandaşlarımıza bu değişimleri, dönüşümleri sağlayamayız.

Onun dışında daha cesur adımların atılması gerekiyor. Özellikle hem Çevre ve Şehirciliğin hem de belediyelerimizin bu konuda çalışmalar yapması gerekiyor.

Bakın, 2010'daki Komisyon İstanbul, Kocaeli, Yalova, Bolu, Düzce, Sakarya, Eskişehir ve Bursa'da incelemeler yapmış, bu illere gitmiş. Programında olmasına rağmen Elâzığ, Çanakkale, Edirne, Tekirdağ, Denizli, İzmir, Muğla, Kahramanmaraş, Erzurum, Erzincan, Bitlis ve Bingöl'e gidememiş. 2010'dan sonra Elâzığ'da, Van'da ve İzmir'de ciddi depremler olmuş yani Komisyonun gidemediği bölgelerde ciddi depremlerle karşı karşıya kalmışız. Demek ki bu bölgeleri de ayarlarken yerinde incelemelerin yapılması doğru. Bölgeleri ayarlarken öncelik sıralaması yapmamız gerekiyor, sonunda hangi fayların daha aktif olduğu ortada. Bunlarla ilgili gittiğimiz bölgelerde ve özellikle 2010 Deprem Komisyonunun almış olduğu kararlardan biri de "İstanbul Büyükşehirin afetlerle ilgili

dokümantasyonundan ve eğitim materyallerinden diğer belediyeler yararlanmalı.” Burada -dün İzmir’de bu tarz bir tartışma oldu- yerel yönetimleri de devre dışında bırakmadan yerel yönetimleri de içine alarak çalışmalar yapmak zorundayız. Odaları, meslek odalarını... Yine 2010 yılında alınmış olan öneri doğrultusunda, meslek odalarının planlamada, projelendirmede ve yapım safhalarıyla ilgili hukuk sistemi içinde üstlenebilecekleri sorumluluk düzeyleri belirlenmelidir. Meslek odalarıyla ilgili, meslek odaları da bu süreçlerde devre dışı bırakılmaya çalışılıyor gibi, bunlara da dikkat etmeliyiz ve burada meslek odalarını da sürecin içine katmalıyız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, ben teşekkür ederim Değerli Vekilim.

Tabii ki yapacağımız çalışmalarda hem dinlediğimiz bütün katılımcılarla soru-cevap kısmında, aksayan ve kendi çözüm önerilerimize dair onlardan görüş alırken biraz daha önümüzdeki süreçte çalışmalarımız şekillenecek ve bizim Komisyon olarak da bütün bu hususları hangi başlıklar altında tekrar değerlendireceğimiz, hangi başlıklar altında toplayacağımız, hangi önerileri hangi başlıklar altında şekillendireceğimiz konusunda da bir arada, alt komisyonlar da alt çalışma grupları da kurarak müzakerelerimiz de olacak. O yüzden, şimdi herkesin bugün bu şekilde genel olarak görüşlerini ifade etmesi -zaten gündemimiz bu şekilde- Komisyonun çalışma şekline dair varsa önerileri, görüşleri bunları yansıtması bizim için de çok önemli, teşekkür ediyorum ben.

Mustafa Demir Milletvekilimiz Genel Kurulda konuşma yapacak, müsaadenizle ona söz vereyim, daha sonra diğer kıymetli vekillerimize söz vereyim inşallah.

Buyurun Değerli Başkanım.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Peki, Başkanım, çok teşekkür ederim.

Ben de hayırlı olmasını temenni ediyorum bu çalışmaların ve son derece önemli. Tüm insanlarımızı ilgilendiren yani zaruri, acil ihtiyaçlarıyla birlikte gece gündüz akıllarında olan, özellikle İstanbul, İzmir gibi büyükşehirlerimizde insanlarımızın psikolojisini etkileyecek düzeyde olan bir sıkıntıyla karşı karşıyayız. Bunun için de bu Komisyonun tarihi bir görevi olduğunu düşünüyorum ve inşallah sonuç odaklı bir netice alırız.

Şimdi, sonuçtan gidersek aslında şu ana kadar konuşulanlar gerek jeolojik alanda gerekse deprem master planları vesaire ve on dört yıllık, on beş yıllık belediye başkanlığı döneminde bunların birçoğu yapıldı yani masa başında bunların hepsi gerçekleştirildi. Mesela İstanbul’da mikro bölgelemeyle sondajlar yapıldı ve jeolojik haritası var İstanbul’un şu anda. Yani aşağı yukarı hangi bölgede yapıların -genel olarak jeolojik yapısının- deprem sırasında karşılaşılabileceği durumlar bile sabit, bunu İstanbul için söylüyorum. Yapılar konusunda da yani şu “riskli yapılar” diyoruz ya, aşağı yukarı bütün belediyelerde bu konuyla ilgili bütün teknik detaylar da mevcut. Problem ne? Problem, karar verme sıkıntısı var yani siz mesela şehrinizin yüzde 70’inin riskli alanda olduğunu düşünüyorsunuz ve yapıların yüzde 70’i de elli yıldan, altmış yıldan daha fazla yapılar, kesinlikle bunların hepsine müdahale edilmesi gerekiyor. Birincisi, karar vermede, siyasetin karar vermesinde bir sıkıntı var. İkincisi Sayın Başkanım, şöyle bir sıkıntı var -Gökân Bey de buna değindi- bu deprem, kentsel dönüşüm vesaire adı altında çok farklı uygulamalar yaşadık maalesef yani İstanbul özelinde biliyoruz. İşte Fikirtepe mesela bunların en kötü örneği maalesef. Şöyle oldu artık, bir yerde eğer bir kamu depremlerle ilgili herhangi bir projeye gidiyorsa insanlar yani mülk sahipleri, riskli yapının içerisinde oturanlar bile bundan bir fayda umuyorlar âdeta. Yani bu fayda o kadar çok büyük beklentiye dönüşüyor ki yani insanlar “Gelin, yapabiliyorsanız yapın evimi, yıkın, yeniden yapın, eğer mümkünse otoparkını da yapın, ondan sonra getirin bana evi teslim edeyim.” demeye kadar getirildi. Bu, evet, şu ana kadarki kamu kurumlarının

iyi niyetle... Acil müdahale edilmesi gereken şeyler yani ağır varken, kanama devam ederken yapılan kompresler bunlar, semptomatik tedaviler. Ama bu semptomatik tedaviler süreç içerisinde beklentiye dönüştü. Bence burada, bu masanın etrafında tüm partilerin temsilcilerinin olduğu bir yerde, bu konuda hemfikir olmamız gerekiyor. Hemfikir olmaktan ziyade, bu konuda düşüncelerimizi Genel Kurulda da kamuda da kamuoyunda da ortak bir deklarasyonla mutlaka bildirmemiz gerekiyor, işin başı bu. Eğer bu konuda biz risk almazsak... Yani siyasi partiler olarak ya insanlarımızın ölümüne göz yumacağız, zamana bırakacağız bunu ve hepimizin orada büyük bir vebali olacak, muhakkak hepimizin... Hele Meclis Genel Kurulunda bulunan insanın da muhakkak vebali var. E, yerel yönetimlerin de vebali var. Ya da kenara çekileceğiz, sonuca bakacağız, ondan sonra da semptomatik tedavilerle uğraşacağız ve kesinlikle bir derde deva olmayacak.

Şimdi, sonuçtan gidersek eğer bir, kendi parseli üzerinde... Bir de bürokratik şeyler, süreç içerisinde büyük engeller oluşturmuş. Bürokrasiyle biz bizzat kendimiz engel koymuşuz önlere. Neyle koymuşuz? Koruma amaçlı imar planlarıyla koymuşuz. Neyle koymuşuz? Kendimizin imzaladığı, kurullarımız tarafından onaylanmış imar planlarıyla koymuşuz ve bir sürü şeyler de... Arkasından acil karar vermek zorunda kalınmış ve alınmış bir sürü olumsuz karar var.

Şimdi, bunları üst üste koyduğumuzda bakıyoruz, bir, kendi parselinde ruhsatlı yapılmış, iskânı olan ancak şu andaki geçerli imar planlarına göre imar planına aykırılıkları var. Yani nedir? Döneminde 6 katlı yapılmıştır ama şimdiki geçerli imar planında 4 kat deniliyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Müdahale olmuştur.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Efendim?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Müdahaleler var yapıya.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Hiç müdahale yok. Yani süresinde yapılmış, belki yüzde 50'ye yakını mesela İstanbul'un merkez ilçelerinde.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, imarda değişiklikler oldu, özellikle 99'dan sonra. Şu an Sakarya'da da Düzce'de de İstanbul'un birçok bölgesinde ve her yerinde böyle. Şu an mevcut meri imar planlarında imar 2 kat ya da 3 kat ama mevcut yapılar orada 5 kat, 6 kat, vatandaş oturuyor.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Ve de iskânlı binalar bunlar, ruhsatlı binalar.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – İskânlı binalar, ruhsatlı, belki ömrünü tamamlamış, deprem dayanımı olmayan, eski yönetmeliklere göre belki doğru düzgün yapılmış, ruhsatlı bina ama şimdi bunu dönüştürmeye kalktığınız zaman siz orada aynı metrekareleri, aynı inşaat alanını, aynı bağımsız bölümü çıkaramıyorsunuz.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Çıkaramıyorsunuz. Eksiltiyorsunuz.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – İşte, İstanbul Büyükşehirde Avcılar bununla ilgili bir hazırlık yapmıştı.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Fatih yaptı.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Fatih yaptı, bunlar birleşti, mart ayında da plan notu değişikliği şeklinde çıktı. Teşvik eden düzenlemeler var. Yan parsel eğer boşsa, onda tevhit etme şartıyla, birleştirerek vesaire... Bunlar güzel yaklaşımlar. Bunlar teşvik eden, kendi yapısını dönüştürmeye niyetli olanları teşvik eden, bu noktada mevzuatın, imar planındaki o tikanıklığın biraz önünü açmaya da çalışan düzenlemeler: İşte bu gibi düzenlemeler çok hızlı uygulanabilir, sonuç verebilecek olan düzenlemeler aslında.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Kesinlikle. Bir de Başkanım, bu tür... Şimdi, her şeyi kamudan beklerseniz beklentiyi artırıyorsunuz ve sonuç alamıyorsunuz. Kimse bana falanca belediye kentsel dönüşüm adı altında bir iş yaptı, bitirdi falan diyemez. Ya, mümkün değil böyle bir şey. En basit, 100 bin metrekaresel kentsel dönüşümü tam on iki yılda bitirdik biz, on iki yıl. 10 bin liraydı bir dairenin fiyatı, şimdi 700 bin lira, 800 bin lira. O kadar değer kazandığı hâlde yine kiracısını ikna edemiyorsunuz, mal sahibini ikna edemiyorsunuz, beklentileri karşılamıyorsunuz.

Süreç içerisinde yıkılıp yapıldığı sürede, aynı sürede yapılmıyor, zaman uzuyor vesaire vesaire. Dolayısıyla büyük sıkıntılarla karşılaşıyoruz. Onun için bence bu yapılmış, yani arkadaşlarımız... Belki bir kanunla sadece belediyelerin kendi inisiyatif ve becerisine bırakmadan...

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Bırakmadan ve onlardan da yararlanarak...

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – İnan ki Başkanım, işin yüzde 50'sini çözüyoruz. İşin daha kötüsü, yani Kadıköy'de... Hadi Kadıköy şimdi kendini yavaş yavaş kurtarıyor. İstanbul'un merkez ilçeleri; Beşiktaş, Fatih, Zeytinburnu, bu bölgelerde aslında şehre katma değer sağlayacak, şehrin kimliğine ve kişiliğine katkıda bulunacak insanlar buralardan çekiliyorlar. Niye? Çünkü ölmek istemiyor adam, imkânları da var, kendi evi bile olsa bırakıyor -arkadaşların dediği- kiracılar gelip oturuyor. Peki, kiracılar şehre bir değer katıyorlar mı? Asla. Hatta kiracılar... Şimdi, göçmen münasebetiyle, göçmenler geliyor, sağdan soldan. Dünyanın -çok affedersiniz- hani sıkıntılı insanların gelip oturduğu merkez ilçelerimiz oluştu. Bu, şehir açısından, birlikte yaşamak, şehir kültürünü devam ettirebilmek açısından da son derece sıkıntılı.

Ya aslında deprem sadece deprem değil; bizatihi insanların kimliğine ve kişiliğine katkıda bulunacak değerlerin bir araya getirilmesiyle oluşmuş muazzam bir şey, insanı insan yapan değer. O açıdan... Ya, bizim siyasilerin şöyle bir avantajı var: Deprem herkesi korkutuyor, bu güzel bir şey. Deprem dendiğinde şu beklentilerin bir de önünü kırabilsek, bütün siyasi partiler bir araya gelip konuşabilsek inanın bu tür dokunuşlarla, küçük dokunuşlarla, beklentiye dönüşmeden... İnsanların imkânı varsa önlerini açmak lazım.

Parsel bazında yapıyoruz... Mesela ada bazında mümkünse eğer yani 1 ada bir araya gelebiliyorsa mevcudun yüzde 15'ini de verebiliriz biz. Yani verelim yüzde 15'i, neden? Çünkü şehrin en büyük problemi, depremden sonra ikinci problemi, güvenlik problemi. E, şimdi, ondan sonraki problem otopark problemi. Siz, depremlerle şehrin en önemli 3 tane problemini çözebiliyorsunuz. Eğer karşılıklı uzlaşabilirseniz, anlayış çerçevesinde yaklaşabilirsiniz. Biz insanların önünü açıp teşvik edeceğiz. Bu teşvik içerisinde kira yardımları... Kira yardımları süresiz uzatılabilir, çok uygun uzun vadeli kredi...

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Kredi verilebilir, bir kısmı hibe olabilir...

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Bir kısmı hibe olabilir, hibe de demeyelim ama çok az şeyle yani insanların kira öder gibi eğer paralarını şeyle, krediyle karşılayabilirlerse eğer burada da bu, insanların önünü açabilir. Ama birden fazla evi varsa tek evi olana kredi verirseniz, bu daha sonra çözülebilir. O, bütün detaya... Adil olmak şart her şeyden önce. Biz bunu eğer yaparsak bu, bizim için çok büyük bir fırsat olacak ve milletvekili olmamızın bir anlamı olacak o zaman. Biz, bu millete nasıl hizmet edeceğiz ki? Yani oturduğumuz yerden bu tür kararlar verip arkasından gideceğiz ve millete en büyük hizmeti yapmış olacağız, herkese de Allah bu fırsatı vermez. Ben bu göreve, bu vekillik döneminde bu göreve böyle bakıyorum.

Şimdi, bir, bizim bu iskânlı, ruhsatlı binaların önünü açmamız gerekiyor Başkanım. Bir araya gelirlere eğer ada bazında yaparlarsa artı şey yapılabilir. Yok, eğer mevcutsa mevcutta şöyle bir şey yapılabilir büyükşehirlerde, bu son derece mümkün: Gabarisini artırmadan içeride dairelerinin

metrekarelerini düşürmek suretiyle... Yani ona göz yumabiliriz, 20 daireye versin, 25 daire yapsın adam. Çünkü bizim için önemli olan gabari. Nüfus artış falan... Daire metrekareleri düşünce nüfus artışı da o daire metrekarelerinin düşüş oranına göre de azalıyor zaten.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Yoğunluk artmaz ama bir yerde...

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Yoğunluk arttırmadan.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Artmaz zaten.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Artmaz zaten, yani şehre başka ekstra bir maliyet yüklemeyiz; ulaşım, altyapıda, yeşil alanda. Ama teşvik eder, neden? Adam müteahhitte veriyorsa 20 daireyse 25 daireye yapacak, herkes 10'ar metresinden vazgeçerse bu aynı zamanda teşvik olur. Bunlar küçük detaylar ama insanların önünü açacak olan detaylar. Bu birinci maddeydi.

İkinci madde, kendi parselinde ruhsatlı olarak yapılmış ancak yapı kullanma izin belgesi olmadığı için bugün ruhsatsız duruma düşmüş yapılar var. Yani, balkonunu kapatmıştır, korkmuştur, çekinmiştir, bir daha şey almamıştır, iskân alma gereği duymamıştır. Bunların da önü açılabilir Sayın Başkanım.

Üçüncüsü de kendi parselinde ruhsatlı başlamış ancak aykırılıkları, kat ilavesi, büyüme vesairesinden dolayı şey var, üzerinde yapı tatil tutanağı olan binalar var. Aslında bunlar tabii kanun maddeleri olmaz ama yönetmeliklerde, uygulamada şey yapılabilir, etap etap derde çare bulunursa eğer bunlar çözüme gidilebilir.

Dördüncüsü, kendi parselinizde hiç plan, proje hiçbir şey yok, kaçak olarak yapılmış binalar. Var böyle binalar, şimdi bunları nasıl yapacağız?

Beşincisi, hazine arazisi ve başkasının üzerine yapılmış olan yapılar var. Şimdi, bunlarla ilgili bütün detaylı şeyler var, çözüm önerileri var.

Mesela bir şey daha, bir arkadaşımız daha söyledi, belirlenecek bir öneri: Belirlenecek son tarihe kadar tüm riskli bölgedeki yapılar için risk tespit ve performans analizinin yapılmasını zorunlu hâle getirebiliriz. Şimdi, mülk sahipleri bunu yapmıyorlar. Mülk sahipleri ne yapıyor, bırakıyor, ya ucuzca satıp bırakıp gidiyor veya kiraya verip gidiyor. Ben ilgili bürokratlarla bunu konuştum, dedim ki ya kardeşim, bina deprem olduğunda içinde ölecek olan kimse, bence sorumluluk da onun olmalı. Yani, binanın geleceğiyle ilgili riskli rapor alabilme yetkinliği veya yetkinliği olmalı insanların.

Şimdi, orada da şu gündeme geliyor: Mülkiyet hakkı problemi olur, işte mal sahibiyle kiracı anlaşamaz, o da gider binasını riskli yapı olarak alır vesaire. Ama bunun bir ortası bulunabilir, yani insanlar yüzde 100 riskli yapılarını götürüp kiraya vermesinler.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Veremesinler.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Veremesinler, çünkü bina yıkılınca biz “Mülk sahibi kimdir?” demiyoruz, “Kim öldü?” diyoruz, “Kaç tane canımız gitti?” diyoruz. Bu çalıtılabilir, mesela, bence içeride oturan kimse, binanın performans ve risk analiz testini yaptırabilmeli arkadaş. Veya her binaya bir kimlik -bizim kimliğimiz yok mu, yeni yapıldı bütün kimliklerimiz- her binaya zorunlu kimlik tespiti yaptıralım.

NECİP NASIR (İzmir) – 2021’de hayata geçiyor.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Evet, zorunlu kimlik tespiti. Koyacağız binanın; kaç depreme dayanır, jeolojik yapısı nedir, işte hangi tarihte yapılmıştır, çekme, germeye ne kadar dayanıklıdır? Bu zaten çıkacak ortaya. Fakat bir şey daha var: Siz eğer bütün binaları riskli ilan ederseniz şehri de boşaltırız, böyle sıkıntılar da var. Ondan sonra şehrin tam ortasında.. Sao Paulo’da gördüm; kuleler var ama bomboş. Niye? İşte göçmenler gelmiş, yerleşmişler, veya bizim Fatih’te tarihî binalar var

bomboş, tinercilerin yuvası hâline geliyor. Şimdi, işin bu yönü de var yani vurunca tamamen bütün detaylarıyla oturup düşünmek lazım, konuşmak lazım. Yani buna mülkiyet açısından yaklaşmak lazım, şehircilik yaklaşmak lazım, kültür açısından, şehir bilimciliğinin gelişmesi açısından, bu göçmen sorununun çözümün parçası hâli olması açısından, güvenlik açısından, güvenliğin bir çözümü olması açısından yaklaşılması gerekiyor, böyle şeyler var iki taraflı.

Yine, belirlenebilecek son bir tarihe kadar risk tespiti, performans analizi yaptırıp yaptırmaması konusunda yaptırana faiz desteği. Yani süreç, diyoruz ki mesela: Şu zamana kadar risk analiz tespitini, performans analizinizi yaptırın ve yaptırdığınızda, müracaat ettiğinizde şu tarihe kadar uzun vadeli, belki sıfır faizli, belki çok az faizle, inşaat maliyetinin belki yüzde 100'ünü karşılamayacak -çünkü hani başka türlü de yapılabilir- biz bunlara böyle bir şey verebiliriz. Bu insanların önünün açılması ve çözümün bir parçası olmasına yaklaşmak amacıyla olabilir. Bir de yani, şey de olabilir: Şu tarihe kadar yapmazsanız, işte emlak vergileriniz artırılabilir. Bu yapılamaz yani siyaseten yapılması mümkün değil ama gözümüzü karartırsak ve yani mutlaka olmasını istiyorsanız eğer, insanların parası kıymetli yani cebinden ekstra bir para çıkmasını arzu etmezler.

Hasılıkelam, biz özellikle mülk sahiplerini çözümün bir parçası hâline dönüştürmeden, imkânları olanların önlerini açıp, imkânı olmayanlara da uzun vadeli faiz desteğiyle bu şansı vererek inanın hiçbir kafa karışıklığına gerek kalmadan, insanların beklentisini de olması gereken optimum düzeye indirip bu işi gerçekleştirebileceğimize inanıyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, çok teşekkür ediyorum değerli vekilime.

Şimdi, söz isteyen İzmir Milletvekilimiz Sevda Erdan Kılıç.

Buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, şöyle oldu: Konuşmacılar konuştuğunda aslında bir sonrakinin konuşacağı şey de artıyor, daha çok şey aklımıza geliyor. Aslında tabii, doğal bir süreç, daha ikinci toplantıdayız.

Geçen hafta da söylemişim, tabii bu teknik bir komisyon diye algılanabilir belki ama bence vicdani bir komisyon. Belki de parti de rozetlerimizi kapının arkasında bırakıp, toplantıya hepimiz birer Türkiye milletvekili olarak katılmalı ve bu sorumluluğu da almamız gerekiyor. Ben katıldığım televizyon programlarında veya gazetecilerin “Kim bu sorumlu, kim sorumlu?” dediklerinde hepimiz sorumlu diyorum. Çünkü hepimizin belli bir yerde bir sorumluluğu var. Bundan da kaçınmamak gerekiyor ve bu sorumluluğu alıp öyle hareket etmek gerekiyor.

Birçok şey konuşuldu, e tabii Yapı Denetim Kanunu konuşulmalı, İmar Kanunu da konuşulmalı, Afet Kanunu konuşulmalı ama onun ötesinde bu Komisyonun sonunda derli toplu ve uygulanabilir belki de bir deprem kanunu çıkacak bu oluşturacağımız raporun sonucunda ki çünkü şu gözüküyor: Kanunlar farklı farklı atf yapıyor, yönetmeliklere atf yapıyor; uygulayıcılar bir anda şaşakalıyor, hangisini uygulayacağını da şaşırıyor. O yüzden uygulanabilir olması bence öncelikle olmalı. Belki de öyle olursa bürokrasinin engelleri de kırılır ve bürokrasi de tıkandığı yerde bu bizim net önerilerimizden çıkacak kanundan faydalanarak da işleri çok daha kolaylaşır diye düşünüyorum.

Kimlerin dinleneceği konusunda da önereceğimiz akademisyenler olacak, Kandilli Rasathanesinden hocalar olması gerekiyor, İnşaat Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası, harita kadastrocular, şehir plancıları, Mimarlar Odası ya başkanları ya da temsilcileri muhakkak dinlemeli ki sürece onları katmanın çok kıymetli olduğunu düşünüyorum ben. Son dönemde tabii İzmir’de yaşandığı için belki de İzmir Büyük Şehir Belediyesinden belki de beklenen olası deprem

İstanbul depremi olduğu için oradan, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinden yetkili isimlerin davet edilip şu ana kadarki yaptığı çalışmalar hakkında da fikir sahibi olmak gerekiyor. Az önce bir milletvekili arkadaşımızın da söylediği gibi Erzincan, Düzce, Elâzığ, İzmir gibi gidilip, görülmesi ve sahada da tespit edilmesi gereken yerler var. O yüzden, bence bu gözlemlerin bir an önce yapılması gerekiyor. Dinlenecek, davet edeceklerimiz ilgili kurumlar, bakanlıklar da olur. Onların da dinlendikten sonra biz Komisyon üyelerinin önerilerinin ondan sonra alınması daha kıymetli olur. Çünkü -biz daha önceki araştırma komisyonlarında da öyle olmuştu- uzmanlar dinlendikçe aslında belli fikirler de şekilleniyor ve Komisyon da daha fazla ortaklaşabiliyor, aynı noktaya da gelebiliyoruz. Bir ricam da olacak Başkanım: Bu dinlenecek kişiler alan alan olursa, işte bu hafta yer altıyla ilgili olan kişiler dinlenecek, başka bir hafta başka biri. Yani alanları toplu olursa Komisyonun, dinleme süreci bittikten sonra değerlendirmek de daha kolay olur ve sadece o konu hakkında konuşuruz ve daha da hızlanmış olur diye düşünüyorum. Az önce de söylediğim gibi hakikaten belki de bir deprem kurulu oluşturulmalı, bağımsız bir deprem kurulu, bir deprem kanunu çıkarılmalı. Ben inanıyorum ki bu Komisyon sonunda oluşacak rapor sadece rapor olarak kalmayacak ve birçok yasaya, belki de birçok yönetmeliğe de bir fikir olacak ve bence bunun altında bizim imzamız olacak, milletvekilliği sürecimizde de belki de yapmış olduğumuz en önemli görev bu olacak. Çünkü bugünümüzü ilgilendirmiyor, çocuklarımızı, torunlarımızı ilgilendiriyor bu almış olduğumuz görev.

Ben teşekkür ediyorum.

Şimdiden başarılar diliyorum ama dediğim gibi hem biz her konuda konuşursak, her toplantıda konuşursak, siz de herkese tek tek cevap vererseniz bu süreci tamamlayamayız diye düşünüyorum. Daha derli toplu bir çalışmaya ihtiyacımız var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Tabii, bu ikinci toplantımız daha doğrusu ilk toplantımız.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Aslında ilk toplantımız, evet.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – On üç haftamız, bu birinci hafta olarak, geçtiğimiz hafta sadece Başkanlık Divanı seçimi gündemiyle toplanmıştık. O yüzden inşallah dinledikçe, Komisyonumuzun çalışmaları ilerledikçe birçok husus da hem şekillenmiş olacak.

Evet, şimdi söz isteyen, İzmir Milletvekilimiz Kamil Okyay Sındır.

Buyurun Sayın Vekilim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, ben toplantı gündemine bakınca, aslında çalışma takvimi, görevlendirilecek uzmanların belirlenmesi ve davet edileceklerin tespiti konuları var. Bütün arkadaşlarımız bu Komisyon çalışmalarına duydukları heyecandan dolayı, bundan sonraki sürece vermek istedikleri katkı dolayısıyla değişik konularda düşüncelerimizi paylaştılar.

Şimdi, ben öncelikle ilk toplantıda olamadım. Bilmiyorum, tanıyan var mı? Ben de İzmir Milletvekiliyim ve Bayraklı'nın hemen komşusu olan Bornova'da 2009'da belediye başkanlığı yapmış birisiyim. Tabii, Bayraklı benim sınıırım dışındaydı ve yıkımlar Bayraklı'da oldu ama bu şu anlama gelmiyor: Bornova'da da hasarlı binalar oldu yıkım olmasa da veya Bornova'da da yıkım olabilirdi. Yani bu, şu anda Türkiye'nin dört bir yanında özellikle depremselliği yüksek herhangi bir noktada herkesin başına gelebilecek, bütün bölgelerin başına gelebilecek bir süreç.

Şimdi, tabii ben sistematik çalışmayı seven, programlı çalışmayı seven birisiyim. Biz bu Komisyonun sonuç raporundan ne bekliyoruz, bunu net olarak tanımlamamız gerekiyor. Komisyonun adı aslında bunu bir şekilde tanımlıyor, yani, Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu. Şimdi, bu başlık üzerinden, bu Komisyon sadece İzmir vesaire üzerine değil, en son örnektir İzmir... Aslında, İzmir depreminden alınacak çok ders olduğunu düşünüyorum ben de ama öncelikle, çalışmamızın içeriğinin, hedeflerimizin ve çalışma programının, takviminin belirlenmesinde fayda var. Yani böyle toplantıdan toplantıya bir araya gelmekle değil, içeriğinin ve programın takviminin de ortaya konması ve taslak rapor başlıklarının da önceden bilinmesinde fayda olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda, mevcut durumu yani şu anki bütün yasaları önümüze alıp yasalarla ilgili sorunlar üzerinden mutlaka bir gözden geçirme çalışması yapmamızda fayda var diye düşünüyorum. Eminim hepimiz aynı düşüncedeyiz. Bu Komisyonun asla ve kata siyasi bir Komisyon olmadığını, akıl ve bilimin ışığında bir araya gelen bir heyet olmanız ve kimsenin de ikinci bir ajandasının, ikinci bir şeyinin olmaması gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum.

Tabii, geçmişten günümüze “Deprem Yönetmeliği” adını verdiğimiz yönetmeliğe göre, aslında Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik’e göre, 1975 yılında yapılmış yönetmeliğe göre yapılmış birçok bina yıkıldı aslında şeyde. Şimdi, bazı arkadaşlar bana soruyor: “Ben yönetmeliğe uygun yaptım. 1998’de bir yönetmelik değişikliği oldu, o yönetmelikle bina yapı statüsünde, betonarmesinde ve demirinde, malzemelerinde çok ciddi bir değişiklik oldu. Onlar yıkılmadı, bu yıkıldıysa neden ya da niye ihtiyaç duyuldu yeni bir yönetmeliğe? Demek ki o yönetmelik yeterli bir yönetmelik değildi.” diyor arkadaşlarımız ama sonrasında, 2007’de, 2018’de bu yönetmelikler hep değişikliğe uğramış. Tabii, bizden toplumun beklediği, başlıkta yer alan, bir daha bu acıyı yaşamamak; kendi yapılarıyla ilgili, kendi çevreleriyle ilgili bu korkuyu, bu endişeyi yaşamamak ve tabii ki milletin vekilleri olarak, temsilcileri olarak onlara bu güveni hep beraber vermemiz gerekir diye düşünüyorum.

Ben Komisyonumuzun bir taslak, öneri çalışma programının ve takviminin Komisyon Divanımızın, Sayın Başkan sizlerin ve sizin önderliğinizde yapılıp bundan sonraki ilk toplantıya getirilmesinde ve aslında, ona göre uzman isimlerin daha çok netleşmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Ben teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, biz geçen hafta da biraz çalıştık. Bu taslakla ilgili, bu haftaki gündemimiz haricinde, önümüzdeki haftaya özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünü, AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) Başkanımız Doktor Mehmet Güllüoğlu’nu, yine Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Müdürümüz Profesör Doktor Haluk Özener’i çağırılmayı bir taslak olarak planladık. Ondan sonraki haftaya, işte, Türkiye Kızılay Derneğini, DASK’ı (Doğal Afet Sigortaları Kurumu), ODTÜ Jeoloji Mühendisliğinden Profesör Doktor Ali Koçyiğit’i, yine, ODTÜ İnşaat Mühendisliğinden Profesör Doktor Haluk Sucuoğlu’nu, bunları çağırılmayı planladık. Tabii, bunlar taslak henüz. Ondan sonraki hafta için de, 4’üncü, 5’inci, 6’ncı haftalar için de bunları belirleyeceğiz. WhatsApp grubumuzu kurduktan sonra...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkanım, benim söylemek istediğim, konu bazlı bir toplantı organizasyonu olursa böyle dağılmaz.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Şimdi, biz konu bazlı değil, şu anda kurum bazlı davetlerimizi yapıp, onları dinleyip daha sonra bütün o çalışmalar ışığında bunları konu bazlı, rapor hazırlığı şeklinde kendi aramızdaki müzakerelerle de şekillendirip sonuca ulaşma niyetindeyiz çünkü uygulama hep de

bu şekilde olmuş. “Konu bazlı” dediğinizde... Bazı kurumlarda birden fazla konuya değinebilecek uzmanlarımız olduğundan dolayı, birden fazla konuya girebilecek, o konularda fikir ve öneride bulunabilecek, daha doğrusu bizim de sorularımızı yanıtlayabilecek uzmanlar olduğundan dolayı sadece belli konular için belli uzmanları çağırmak ve sadece o kısımla ilgili onlardan görüş almak yerine onların bu konudaki bütün genel görüşlerini alıp daha sonra onları hem bizim soru-cevab kısmındaki interaktif çalışmamızda hem de tutanak taramalarıyla rapor çalışmalarına hazırlık olacak şekilde şekillendireceğiz inşallah.

Tabii, bu arada, il gezileriyle alakalı, Zoom üzerinden video konferans yöntemiyle yapabileceğimiz diğer bilgi almalar hususundaki, toplantıların sayısını artırma hususundaki çalışmalar da önümüzdeki günlerde netleşecek inşallah, onları da sizinle paylaşacağız. Her türlü görüş, çalışma veya “Şurada şöyle bir şeye rastladım, böyle teklifler geliyor.” dediğiniz hususları, tüm milletvekillerimize değişik STK’lerden olur, kamu kurum ve kuruluşlarından, vatandaşlarımızdan, vesaireden olur ulaşan her türlü konuyu, talebi ya da öneriyi de mutlaka ulaştırabilirsiniz, bana direkt mail de atabilirsiniz -kendim kullanıyorum, aktif- WhatsApp grubu üzerinden de paylaşabilirsiniz. Bu konuda bunların hepsi zaten bizim biriktirdiğimiz havuzda uzmanlarımızla birlikte mutlaka işlenecek, derlenecek. Başlıklar hâlinde önemli hususları, çözüm önerilerini hep birlikte burada müzakere edip şekillendirerek nihai aşamaya geçeceğiz inşallah. O yüzden, biz olabildiğince bilgi toplayıp arkasından kendi görüşlerimizi de tabii buna katıp burada fikir birliği oluşturma açısından olabildiğince bu süreci hızlı götürüp son merhalede, son aşamada müzakerelerimizle şekillendirerek sonuçlarımızı, önerilerimizi, bütün mevzuata ilişkin taleplerimizi, önerilerimizi rapora yansıtmak niyetindeyiz.

Teşekkür ediyorum.

Değerli Vekilimiz Ali Bey söz istemişti, şimdi ona vereyim ben sözü.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Aslında, söylenmesi gerekenlere detaylı bir şekilde, çok fazlasıyla arkadaşlarımız değindiler; aydınlatıcı bilgiler de aktarıldı. Bir liste olarak sunduk sizlere.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, aldık.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Mükerrer de olabilir, dikkate alınacak diğer kurumların, kişilerin isimleri de olabilir; öyle bir öneri listemiz oldu.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Teşekkür ederiz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii, şunu ifade edeyim: Özellikle bu çalışmalarda yurt dışı örnekleri üzerinde çalışan akademisyenler varsa -ki onlar mutlaka vardır- onları da dinlemenin önemli olduğunu düşünüyorum. Yani şöyle bir baktım, Şili’de 2015’te 8,3 büyüklüğünde deprem olmuş ve sadece 12 kişi yaşamını yitirmiş. Şili’de önceden çok fazla sayıda insan yaşamını yitirirdi bu tür durumlarında yani deprem durumlarında. Hani, diyelim ki: Şili bu işi nasıl başarmış, nasıl bu işin altından kalkmış? Ya da, işte, Japonya’da çok büyük depremler olmasına rağmen insanlar yaşamlarını yitirmiyor, canlılar hiçbir şekilde yaşamlarını yitirmiyor neredeyse. Yani bütün bu yurt dışı örneklerinde bu işin nasıl becerildiği, nasıl başarıldığıyla ilgili örnekleri de inceleyen akademisyenler ya da kurumlar varsa onları da davet etmek, dinlemek oldukça faydalı olacaktır.

Şüphesiz söylendi, aslında, burada, deprem konusunda bilinmedik bir şey de yok yani birçok şey biliniyor; hani, zemin meselesi, binaların denetimsizlikten kaynaklı olarak öldürücü niteliğe sahip olması gibi, nereden kaynaklandığına dair birçok husus, bütün bunlar biliniyor. Hakikaten, arkadaşların da söylediği gibi, bir milletvekili olarak belki de atacağımız en önemli imza bu rapora olacaktır. Bizden

sonraki kuşaklara da önemli bir belge bırakmış olacağız ama şunun takibini -özellikle iktidar açısından söylenebilir bu- yaparsak tabii: Bunun rapor aşamasında kalmaması için rapor çıktıktan sonra en kısa süre içerisinde ilgili kanunların çıkartılması, ilgili yönetmeliklerin çıkartılması hususunda bir çalışma yapılırsa o raporun bir anlamı olacaktır; öbür türlü, belki bizden önceki raporları incelemedik ama 1997, 1999 ve 2010 raporları özellikle son 3 rapor, eminim ki onlar da çok kıymetli raporlardı ve çok iyi sonuçları olan raporlardı ama onlar ne kadar uygulandı, ne kadar hayata geçirildi, oradaki öneriler ne kadar hayata geçirildi, Meclis tarafından ne kadar ciddiye alındı ya da belediye başkanları tarafından, siyasi erk tarafından ne kadar ciddiye alındı ve uygulandı, bunların hepsi bu rapor açısından da geçerli yani biz de belki en güzel, en mükemmel raporu çıkartacağız ama bunlar uygulama alanı bulmadığı takdirde hiçbir anlamı olmayacaktır, sadece bir arşiv belgesini biz ortaya koymuş olacağız.

Şuna katılıyorum: Yani, hiçbirimiz açısından burası bir parti meselesi değildir, hepimiz partilerüstü bir yaklaşımla buna bakacağız çünkü bir deprem anında kimsenin hangi partili olduğuna bakılmadan yaşamını yitirebiliyor insanlar, o gerçeği hepimiz görüyoruz. Dolayısıyla, bu konuda çalışmaların samimiyetle yürütüleceğinden yana en ufak bir kuşku da yok ama kanunlaşması ve gerekli adımların atılması noktasında kuşkularımız var. Onun takipçisi olmak da herhâlde hepimizin görevi olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Ben, teşekkür ediyorum.

Değerli Vekilim, siz söz istemiştiniz.

Cemal Çetin, İstanbul Milletvekilimiz.

Buyurun, Sayın Vekilim.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin yüzde 92'si deprem riskiyle karşı karşıya. Şimdi, bizden önce de deprem araştırma komisyonları kurulmuş, ifade edildi, bir kısmını inceledik. Biz, burada kısa süre içerisinde uzmanları dinleyerek, yerinde araştırarak belirli sonuçları ortaya koymaya çalışacağız ama bunun yeterli olduğu kanaatinde değiliz tabii ki. Bu açıdan, Türkiye deprem riskiyle karşı karşıya olduğu için, Türkiye'de uzun vadeli çalışacak bir deprem bilim kurulu kurulmasını öneriyorum ben. Çünkü, depremden önce bilim adamları çıkıyor, birbirleriyle çelişkili ifadeler, bilgiler veriyorlar; kimine göre yarın olacak deprem, kimine göre bir ay sonra olacak, kimine göre kırk yıl sonra olacak. İşte, "Yapılanma, imar konusunda bizim partinin belediye başkanlığı yoktu." veya " Şimdi, bizim partinin belediyesi var, şu yanlış yaptı, bu yanlış yaptı." dan ziyade deprem bilim kurulu oluşturularak çünkü deprem riski Türkiye'de her zaman vardır, mevcuttur, yarın da olabilir, iki gün sonra da olabilir veya her depremden sonra siyasi partilerin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Deprem Araştırma Komisyonu kurulsun diye önerge vermesini beklemekten ziyade, benim önerim Türkiye'de deprem bilim kurulu oluşturulması ve bu birimin ışığında her yönüyle ele alınıp yeni kanunlarla desteklenerek ülkemizde can ve mal kaybının, acıların en aza indirgenmesi gerekiyor diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Ben teşekkür ediyorum.

Yine, Değerli Vekilimiz Lütfi Bey söz istemişti.

Buyurun.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Usulden oldu, herkes konuşunca biz de kendimizde böyle bir konuşma ihtiyacı hissettik.

Ben, öncelikle masanın bu tarafında çok değerli insanlardan değerli fikirler, gerçekten, notları da aldım. Bu 2'nci toplantımız, aslında siz biraz önce "1'inci toplantımız." dediniz ama. Bu, 2'nci toplantımızda çok böyle kıymetli, değerli konuşmacılar -Gökan Ağabey gitti, eski Belediye Başkanımız gitti ama- gerçekten önemli yerlere vurgu yaptılar, yine Müzeyyen Hanım, Ulaş Bey.

Ben, Cemal Bey'in söylediği, biraz önce, deprem bilim kurulu meselesiyle ilgili birkaç kelime etmek istiyorum. Bu pandemi süreciyle ilgili Türkiye'nin geçmişte, Türkiye'nin demeyeyim sadece, insanoğlunun geçmişte bu belayla nasıl baş ettiğine yönelik çok eski, tarihi birkaç tane belge vardı, onun dışında insanlık tarihi virüsle mücadeleyi neredeyse unutmuştu. Ancak, "Ne yapacağız, ne edeceğiz?" dediğimiz bir anda -bence, bu da bir afetti, bu virüs tehlikesi- bir Bilim Kurulu kuruldu. Hepimizin malumudur, o Bilim Kurulu içerisinde alanında uzman insanlar siyasi görüşlerine bakılmaksızın, aynı şu an biz burada nasıl bir araya geldiysek onlar da böyle bir kurul oluşturup bir araya geldiler. Günlerce, haftalarca Türkiye'de ne tür önlemler alınması gerektiği konusunda çok önemli toplantılar yapıp daha sonra Sağlık Bakanlığımıza bir tavsiyede bulunuyorlar. Yaklaşık dokuz on ayı biz bu şekilde geçirdik, bir nevi dokuz on aylık süreçte Türkiye'yi neredeyse Bilim Kurulu, Sağlık Bilim Kurulu yönetti de diyebiliriz aslında, onların önerdiği tavsiyeler doğrultusunda Hükümet çoğu zaman çalışmalar yaptı. O yüzden, tam bu noktada aslında bizim bu Komisyonumuzun da sürekli bir hâle gelmesi noktasında da ben önemli bir tespit diye düşünüyorum Cemal Bey'in biraz önce ortaya attığı, sürekli bir araya gelebilen, oturup çalışabilen, Türkiye'nin deprem gerçeğini bilen, alanında uzman insanlardan oluşan, aynı zamanda ilgili bakanlıkları yönlendirebilecek -ki, aynı Sağlık Bakanlığındaki Bilim Kurulu gibi- bir bilim kurulunun oluşması elbette çok yerinde olacaktır diye düşünüyorum.

Onun dışında, mesleki olarak gerçekten kıymetli, aynı zamanda Komisyon da öğreneceğiz herhâlde bundan sonraki toplantılar da benim için, en azından benim açımdan diyeyim, inşaat mühendisiyim ama mesela biraz önce Müzeyyen Hanım'ın ifadeleri gerçekten çok değerliydi, çok kıymetliydi. Yine, tek tek not aldım, Necip Bey'in ifadelerini, Gökan Bey'in ifadelerini, Komisyon Başkan Vekilimiz çok önemli hususlara girdi, yine Belediye Başkanımız, yine hakeza sayın milletvekilimiz. Burada aynı zamanda süreç içerisinde kendi bireysel tecrübemizi de geliştireceğimiz kanaatindeyim. Sadece, bir konuda bir tereddütüm var: Komisyon Başkan Vekilimiz İlyas Bey ifade etti, acaba zaman konusunda strese giren tek ben miyim diye şöyle bir kendime bakıyorum yani biz böylesine büyük bir olayın üç ay gibi bir zamanda, haftada 1 kere bir araya gelerek altından kalkabileceğiz mi? Çünkü, ben de beklentinin çok yoğun olduğunu biliyorum, Hatay'daydım hafta sonunda. Gazetecisinden veya bu konuyla ilgili bu Komisyon da olduğumuzu duyan eş, dost, arkadaş, partililerimiz, böyle değişik bir beklenti içerisinde de girmişler. Bu da aynı zamanda beni bir strese de sokuyor. Yani, rakamlarla ifade ettiğimiz zaman 11-12 toplantımız kaldı anladığım kadarıyla. İşte, tam bu noktada Sayın Başkanım, yani biz bir akış diyagramı oluşturup -biraz önce sayın milletvekilimin ifade ettiği gibi- bu akış diyagramı doğrultusunda, zamanı da böyle tasarruflu bir şekilde kullanacağız çünkü başka şansımız yok. Örneğin, Sevda Hanım'ın biraz önce ifade ettiği mesleki disiplinlerin ayrı ayrı davet edilmesi hususuna bence bir daha bakmanızı ben hassaten rica ediyorum.

Onun dışında, bu kurumlardan geleni, illaki hepimizin dinlemesi mi lazım? Atıyorum, bir alt komisyon, Elâzığ'dayken, öteki Komisyon üyelerimiz burada diğer bakanlık yetkililerini veya alanlarında uzman bilim adamlarını dinlese, yani sonuçta 22 kişi büyük de bir takımımız. Bu takımın her hafta hepimizin aynı bilim adamını veya alanındaki uzman kişiyi dinlemeye gelmekten ziyade bir kısım ekibi de alana, sahaya yönlendirip onların da yapmış olduğu çalışmaları Komisyona aktarması hem zamanı da tasarruflu kullanmamız açısından önemli olur diye düşünüyorum. Bunu da ayrı bir değerlendirme yapmanızı rica ediyorum.

Eğer amaç, 2010'daki raporun hazırlanmasıysa elbette bu çok rahat bir şekilde hazırlanır ama ben Adalet ve Kalkınma Partisinin özellikle "Meclis Araştırması Komisyonu kurulsun." diye verdiği dilekçedeki gerekçede bir cümle vardı, o cümle beni çok etkilemişti. Yeni bir teknik bakış açısıyla olayların yeniden masaya yatırılması gerektiği o dilekçede bir paragrafta ifade edilmişti. Ben, aslında için bu tarafındayım biraz.

Son olarak da şunu ifade etmek istiyorum: Çok önemli birikimlere sahip 2 önemli Bakanlığımız var, özellikle depremle ilgilenen: Biri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, biri de İçişleri Bakanlığı. Ki, bu 2 kurumun başındaki her 2 Bakan da özellikle mevzu afet, deprem, selse, herhâlde burada hepimizin ortak fikridir, 2 Bakanın da cansiparane sürecin içerisinde olduğunu, böyle ellerini değil gövdelerini taşın altına koyduğuna tüm milletimiz, hepimiz şahidiz. Ben, özellikle hafta sonu Sayın Murat Kurum Bey'i katıldığı bir canlı yayında dinleme fırsatım oldu. Burada konuştuğumuz bütün meseleleri aslında Murat Bey özetledi. Şimdi Gökân Bey konuştuğu zaman, aslında ben Murat Bey'in cevap verdiğini düşünüyorum. Biraz önce Fatih Belediye Başkanımız "O mevcut imar durumuna göre yapılmış 5 katlı bina şu an riskli, onun yıkılması lazım ama mevcut imar planı 2 kat olduğu için yıkılmıyor." dediği anda yine Murat Bey'in hafta sonu verdiği cevaplar aklıma geldi. İşte tam bu noktada her 2 Bakanımızı da... Yani Bakanlık yöneticileri muhakkak çok önemli, genel müdürlerimiz ama böylesine önemli bir günde, böylesine önemli bir Komisyonu, on yılda bir araya gelmiş bir Komisyonu Bakanlıktaki bakan yardımcılarını, genel müdürlerimizden ziyade... Bu 2 Bakanımızın özellikle dinlenmesi gerektiği kanaatindeyim. Ben çok verimli olacağını da düşünüyorum çünkü hafta sonu Murat Bey nerelerde ne eksikler yaşandığını çok kısa cümlelerle aslında teknik meslek içerisinde gelen biri olarak da özetledi. Böyle bir toplantıda Murat Bey'in hem bize tavsiye noktasında katacağı çok önemli sunumu olacaktır diye düşünüyorum hem de bizler teknik olarak -parantez içinde söylüyorum- Murat Bey'i sıkıştırarak süreç içerisinde aslında neler yapabilirizi daha iyi, daha güzel masaya yatırabiliriz diye düşünüyorum.

Yine İçişleri Bakanımız Süleyman Soylu Bey'in AFAD'la ilgili yaptığı çalışmalarını Elâzığ'da gördük, Malatya'da gördük. Bu İzmir depreminde kendisi hasta olduğu için gelemedi ki hasta olmasaydı az çok nelerin olabileceğini...

NECİP NASIR (İzmir) – Aynı işi İsmail Bey yaptı orada.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Evet, İsmail Çataklı Bey oradaydı.

Ben Sayın Bakanımızın da burada olması noktasında ısrarcıyım çünkü tecrübesi var; muhakkak bize, Komisyonumuza katacağı çok önemli tavsiyeleri olacaktır. Bizlerin de -Sayın Bakana soru-cevap kısmıyla özellikle- bazı soru işaretlerimizde daha iyi, daha güzel aydınlanacağımız noktasında bir inancım var.

Gökân Bey gitti, aslında çok önemli bir yere temas etmişti, keşke burada olsaydı. Hep deprem olan yerlere Komisyonumuz gitmiş, 2010 raporlarına baktım. Muhtemelen sizin yapacağımız çalışmada da önümüzdeki günlerde "İzmir'e gidelim, Malatya'ya gidelim, Elâzığ'a gidelim." denilecektir ki saygı duyuyorum, evet gidilmesi lazım ancak hâlihazırda büyük bir deprem riskiyle karşı karşıya kalan ama bugün itibarıyla olmayan fakat bir saat sonra olmayacağı anlamına gelmeyen illerimiz var. Başta bütün bilim adamlarının da ortak, üzerinde fikir birliği yaptığı özellikle Kahramanmaraş -Türkoğlu- ve Hatay... Ben işte tam bu noktada da deprem, İzmir'e gittiğimiz zaman... Sevda Hanım lütfen kusura bakmasın, İzmir Milletvekilimiz, kıymetli ağabeyim lütfen kusura bakmasın ama canlı yayında hep beraber seyrettik Türkiye olarak İzmir'de yaşananları, o yıkılan binaları, o kolonların durumunu. İzmir'in jeolojik bir hafızası oluştu neredeyse hepimizde o Bayraklı bölgesinin zemin yapısıyla ilgili çünkü günlerce uzmanlar o konu üzerinde görüş bildirdiler. Yine gidelim ama Sayın Başkanım, bu noktada yine ısrarcı olacağım, bir de deprem riskiyle karşı karşıya kaldığımız fakat depremin yıkıcı

etkisini henüz hissetmemiş illerimize de muhakkak gidelim. Ben Hatay dedim ama başka iller de muhakkak vardır; bir onları da gidelim görelim ki seçim bölgem olan Hatay'a geldiği zaman gerçekten işler acısı bir durum var, onu Komisyon da görecek. Ben belki buradan da yola çıkarak Komisyonun özellikle Hatay'la ilgili bir tavsiye raporu olacağını düşünüyorum en azından. Bu noktada bu konu da dikkate alınırsa ayrıca memnun olurum.

Başkanım, bir de Başkanlık Divanı olarak bizleri de toplantıya önceden çağırın, toplantılarda konuşacağımız konuları önceden biz de bilelim ki hazırlıklı gelelim diye düşünüyorum. Bunu da son dakika bir...

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Biz Başkanlık Divanı olarak ekstra bir toplantı yapmadık, sadece yasama uzmanı arkadaşlar...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Başkanım, ben de yapalım diyorum işte. Ya, yapmayacaksa beni Başkanlık Divanından azledin çünkü üzerimizde büyük bir sorumluluk var.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Yapmaz olur muyuz, sonuç itibarıyla...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Biz de toplantıdan önce konularımızı bilelim, buraya gelirken de hazırlıklı gelelim Başkanım.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Sonuçta, bütün milletvekillerimize, odalarına gündemi yazıyla gönderdik zaten ve geçen hafta da bu gündemi paylaşmıştık, geçen haftaki toplantımızda da gündemi bildirmiştik.

Evet, ben çok teşekkür ediyorum.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben de teşekkür ediyorum, çok sağ olun Başkanım.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Bu çalışmalar önümüzdeki süreçte daha da verimli hâle gelecek inşallah.

Yine misafir bir milletvekilimize söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, şimdi tam da telefonum çalıyor, Gemlik'ten yerel bir basın mensubu arıyor.

Tabii, Bursa'yı temsilen burada Ahmet Vekilimiz var, çok değerli katkılarınız olacaktır hepinizin. Gerçekten çok önemli bir görev üstlendiniz. Bizler de tabii, milletvekili olarak, Komisyon üyesi olmadan da katkı sunmaya çalışmak istiyoruz bu süreç içerisinde çünkü hakikaten her depremde hepimizin canı acıyor oradaki canlar gittikçe. Biz bir daha, en son İzmir'deki depremde yaşadığımız süreçte olduğu gibi, enkaz başında nöbet beklemek, orada insanların yakınlarının cesetlerinin çıktığını görmelerine şahit olmak istemiyoruz. O yüzden, aynı zamanda bu Komisyon raporunun raflarda, tozlu raflarda kalmaması ve hayata da geçmesi gerekiyor. Çok pratik ve çözüme yönelik bir rapor hazırlanacağından bir kuşku yok.

Şimdi, tabii, Türkiye'deki birçok bölge deprem açısından çok riskli ama deprem açısından Bursa'nın da hakikaten çok riskli bir yer olduğunu vurgulamak istiyorum. Bursa'da hemen her ilçenin adıyla anılan fay hattı var Sayın Başkan. Şunu da hatırlatmak isterim: Gemlik ilçemiz için, yakın zamanda, bir kanun hükmünde kararnameyle -çok yüksek risk altında olduğu için- taşınma kararı alınmıştı fakat daha sonra o KHK'yle taşınma kararının uygulanabilirliğiyle ilgili vesaire tartışmalar oldu; yerinde dönüşümle ilgili bir şey gündeme geldi fakat şu ana kadar, tabii, bir gelişme olmadı. Hâlihazırda Gemlik Belediyesi de altyapı çalışmalarını yürütüyor Gemlik'teki dönüşümle ilgili.

Size somut bir örnek anlatayım: Orada bir site var, Hisar Sitesi, 5 bloktan oluşuyor, 5 blok bitişik ve ortadaki C blok hasarlı olduğuna ilişkin bir rapor almış ki o da -en son, Zafer Işık Vekilimizin yönlendirdiği bir çevre il müdürlüğünün belgesi vardı, orada gördüm- gözleme dayalı alınmış bir rapor ve hasarlı olduğu için boşaltılmış. Düşünün ki 5 bloğun ortası boşaltılıyor, yanındaki diğer bitişik bloklar boşaltılmıyor. İnsanlar, imkânı olanlar kendi iradeleriyle boşaltmaya çalışıyorlar ama imkânı olmayanlar hâlâ çok yüksek riskli olan o binada oturmak zorunda kalıyorlar ve şunu söylüyorlar, arayıp bize diyorlar ki: “Biz, neredeyse hepimiz emekliyiz, yaşlıyız, yaşımız 60-70; krediye başvuruyoruz, çıkmıyor; Bakanlığın belirlediği miktar 125 bin lira, 125 bin lirayla biz orayı dönüştüremiyoruz. Zaten yaşımız yüksek olduğu için kredi de vermiyorlar; verseler de emekli maaşımız o kredileri ödemeye yetmiyor.” Böyle bir kısır döngü içerisindedir. Dolayısıyla diğer bloklar da diyor ki: “Biz başvursak, buraya bir rapor alsak bize ‘Çık.’ diyecekler. ‘Çık.’ diyecekler, paramız yok, gidecek yerimiz yok, dönüştürmek için imkânımız yok.” Hakikaten, uygulamada ciddi bir prosedür zorluğu söz konusu; uygulamada karşılaşılan, mevzuattan kaynaklı çok fazla zorluklar söz konusu.

Yine aynı şekilde, kıyı kenar çizgisiyle ilgili de vatandaşların bize ilettiği sorunlar var yani kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan, işte, diyelim ki yüz yıl önce yapılmış binalarda dönüşümü gerçekleştiriyorlar. Neden? Kıyı kenar çizgisi içerisinde çünkü. Dolayısıyla orada da mevzuattan kaynaklanan engeller var, orada da vatandaşlar dönüşüm gerçekleştiriyorlar ve göz göre göre, maalesef, işte, Gemlik gibi, bilim insanlarının açıkladığı ve ilk depremde neredeyse bütün ovanın denizine içine gömüleceği alanlarda çok ciddi ve çok hızlı bir şekilde dönüşüm gerçekleştirilmesi gerekiyor ve bunun için de çok ciddi kaynak gerekiyor. Bu nedenle, bu Komisyon çalışmalarının da özellikle hem acilen prosedürlere, mevzuata yönelik daha basitleştirici, kolaylaştırıcı ve aynı zamanda da kaynağa... Yani deprem olduktan sonra, insanlar öldükten sonra değil de hani “Burada TOKİ’yle ev yapacağız, hepsine dağıtacağız bir yıl sonra.” demek yerine, deprem olmadan, insanlar ölmeden bu kaynakların ayrılmasını sağlayıp o insanları ölmeden, sağlam dayanıklı evlere kavuşturmak gerekiyor çünkü hepimizin bildiği en somut gerçek, işte, deprem değil, bina öldürüyor. İzmir’de gördüğümüz, aslında yaşadığımız somut durumlardan biri de -herhâlde tartışma konusu ama bilimsel raporlar açıklanacaktır- işte, kolonların, kirişlerin kesilmesi... Oradaki denetimlerinde gerçekten bir kereye mahsus değil, belki sürekli yapılması gerekliliği anlaşılıyor. Bazı deprem sonucunda yaşadığımız hasarlar bize o bilgiyi de veriyor yani vatandaş hem bilgilendirmek, bilinçlendirmek gerekiyor hem de sonrasında denetlemek gerekiyor, öyle görünüyor. Ve son olarak şunu da söylemek istiyorum. Her yaşadığımız depremden sonra ben çok bilinçli, bilgili olduğumu düşündüğüm insanlarla bile konuştuğumda deprem anında ne yapacaklarını bilmediklerini görüyorum. Bu konuda da belki sıklıkla ve sürekli kamu spotlarını hayata geçirmek gerekiyor çünkü hâlâ masanın altına girmesi gerektiğini düşünen insanlar görüyoruz. Dolayısıyla da bunların ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Kısaca böyle bir katkı sunmak istedim.

Bu arada Gemlik’e de Ahmet Vekilim davet etmiştir ya da edecektir mutlaka, bekliyoruz diyelim Komisyon üyelerimizi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Biz teşekkür ederiz, değerli vekilimize.

Bursa Milletvekilimiz Ahmet Bey söz istedi.

Buyurun.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz; tabii Nurhayat Altaca Kayışoğlu Vekilimize ben de teşekkür ediyorum. Bursa açısından birkaç gerçeği burada ifade etti. Bende tabii saat üç buçuktan itibaren bütün vekillerimizi tek tek dinledim, hakikaten çok özel konulara değindiler. Bu noktada ortaya açıkçası şu çıkıyor: Kamuya düşen konular var, hak sahiplerine düşen

konular var, hep beraber taşın altına elimizi sokmamız gerekiyor bu işin içerisinden çıkmamız için. İnşallah biz bu noktada bize düşen sorumlulukları gerçekleştiririz temennisinde bulunuyorum. Hemen hemen her ilçemizde fay hatları geçiyor, bizim Bursa'mızda tarihte 1855 depremi diye çok yıkıcı etkiye sahip bir deprem, bu noktada da hakikaten bu depremin tüm detaylarına tanıklık etmemizi sağlayan Gökmenzâde Hacı Çelebi diye önemli gördüğüm bir isim "İşaretnüma" diye bir kitabıyla Bursa depreminde neler yaşanmış, neler olmuş tüm detaylarıyla o yıllardan itibaren bize bunları aktardı. Ben bu noktada bizim tüm teknik yeterliliğe sahip olduğumuzu düşünüyorum. Kentsel dönüşüm çok önemli bir konu aslında, dünyada kentsel dönüşümün başarılı örneklerinden 10 tanesini sayın desek ancak sayabilirsiniz. Bu noktada zor bir konu bunu bir kez daha ifade etmemiz lazım ama tüm siyasi partilerimizin gayretleri söz konusu. İnşallah bu noktada bu gayretlerle tüm zorlukları aşacağımızı diliyorum.

Hepinize hayırlı günler diyorum.

BAŞKAN RECEP UNCUOĞLU – Evet, çok teşekkür ediyoruz değerli vekilimize.

Değerli Komisyon üyelerimiz, gündemimizde değerlendirdiğimiz hem çalışma takvimini belirlemek hem de diğer kurumlardan isteyeceğimiz uzmanların tespiti noktasında ilgili duyuruları yaptık. Hepinizin mutlaka tanıdığı, bildiği, mevzuat açısından bütün önerilerimizi ilgili mevzuatla ilgili çakışan, gereken düzenleme şeklinde, diğer ikincil mevzuata da hâkim uzman arkadaşlarımızı, teklif edeceğimiz uzman arkadaşlarımızı mutlaka bekliyoruz, onlardan da yararlanmak istiyoruz.

Elimizde Komisyonumuza davet edeceğimiz çok ciddi bir havuz oluştu, ona ilişkin de şekillenecek, sizlerin de ilave teklifleri olursa onları da mutlaka bizlere ulaştırın, bana veya Başkan Vekilimize ya da yasama uzmanlarımıza. Zaten bu akşam itibarıyla WhatsApp grubumuzu kurup işler hâle getireceğiz.

Önümüzdeki hafta inşallah 25 Kasım 2020 Çarşamba Günü saat 14.30'da toplanmak üzere toplantımızı kapatıyorum.

Hepinize çok çok teşekkür ediyorum katılımlarınızdan dolayı.

İyi çalışmalar diliyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 17.56

